

JOMSD

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม

**JOURNAL OF ORGANIZATIONAL MANAGEMENT
AND SOCIAL DEVELOPMENT**

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2567

Vol. 4 No. 1 January – June 2024

ISSN : 3027-7507 (Online)

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2567)

JOMSD

ISSN: 3027-7507 (Online)

Journal of Organizational Management and Social Development

Vol. 4 No. 1 (January – June 2024)

Journal of Organizational Management and Social Development

ไทรวิวัฒน์ 66/3 หมู่ 1 บ้านโคกสี ตำบลโคกสี

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทร. 081 8722268, อีเมล: ad-jomsd24@outlook.com

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2567

เจ้าของ: ไททีวี 66/3 หมู่ 1 บ้านโคกสี ตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาลี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ:

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.อิสระ สุวรรณบล

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.พุทธิรักษ์ ปราบนอก

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนันทจารย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลศักดิ์ นิลผาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน วัชรชีโนรส

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร แสงใส

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้จัดการวารสาร:

ดร.ยุทธพล ทวะชาลี

กำหนดออกเผยแพร่วารสาร:

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม มีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ดังนี้

- ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

- ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม

การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์:

ผู้เขียนเตรียมต้นฉบับบทความตามเกณฑ์เงื่อนไขของวารสารและส่งในระบบที่เว็บไซต์วารสาร <https://so17.tci-thaijo.org/index.php/JOMSD/index> เปิดรับพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ตลอดทั้งปี

จุดมุ่งหมายและขอบเขต

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม (Journal of Organizational Management and Social Development) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ ในสาขาที่เกี่ยวข้องด้านสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขารัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการจัดการ สาขาการศึกษา และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านสังคมศาสตร์ ปีละ 2 ฉบับ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความและผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับด้านสังคมศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านสังคมศาสตร์
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

บทบรรณาธิการแถลง

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม (Journal of Organizational Management and Social Development) ฉบับนี้เป็นปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2567) ทั้งนี้ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลาง สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่าน ที่ประสงค์จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความของท่าน ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์อย่างเข้มข้น จำนวน 2 ท่าน จึงกล่าวได้ว่า บทความที่ทางวารสารได้เผยแพร่ไปนั้น มีมาตรฐานทางวิชาการ

ดิฉันในฐานะบรรณาธิการวารสาร จึงขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนในการสร้างงานวิชาการเหล่านี้ นับตั้งแต่เจ้าของผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกองบรรณาธิการ วารสารนี้ยังคงเป็นแหล่งรองรับผลงานดีๆ ที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวิชาการแก่นักวิชาการ และประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาลี
บรรณาธิการวารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม

สารบัญ

บทความวิจัย

แนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ภูกาญจนาภรณ์ บุณย์รัมย์, ก้องภพ เอี่ยมสมบูรณ์	1-12
กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ภูกาญจนาภรณ์ บุณย์รัมย์, ยุทธพล ทวะชาลี	13-26
ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พระอุทิศ ปญญาภรณ์, สุธิพงษ์ สวัสดิ์ทา, สามเณรพนมิต เจริญราช, ศุภากร การไร่, ศรัณญา โพธิ์ศรี	27-42
การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติดของประชาชน ตำบลหนองแสง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น พระธวัชชัย อุดตมวโส, สุธิพงษ์ สวัสดิ์ทา, ธนดล ประทุมชัย	43-52
แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู กนกอร บุญมี, กรรณิการ์ เจนอุกใจ	53-64

Guidelines for Developing Organic Rice Farmers in Udon Thani Province

Phukanchanakrit Pulanram^{1*} and Kongphop Iamsomboon¹

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

*Corresponding author. E-mail: pagsa.2522@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the development of organic rice farmers, 2) to study factors affecting the development of organic rice farmers, and 3) to study guidelines for the development of organic rice farmers in Udon Thani Province. It is quantitative research and qualitative research. Sample groups include: Voters in Udon Thani Province, 400 people, group of 10 people providing information Research tools include questionnaires and interviews. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, and multiple regression analysis and descriptive analysis Accompanying the discussion of results the results of the research found that: 1) Development of organic rice farmers. Overall, it is at a moderate level. They can be arranged in descending order as follows: Social and community aspects Environmental and technological aspects, respectively. 2) Factors affecting the development of organic rice farmers, found that government support (X3) and local role (X4) had coefficients of the predictors in the raw scores (b) equals .110 and .068, respectively and 3) the environment should be studied. Conditions of land, equipment and various tools related to farmer development according to the project plan. The results are monitored and evaluated in accordance with the environment and geography. The Department of Agriculture or related agencies bring technology to develop and the application of new public relations communications technologies and the appointment of working groups or operating committees set the terms and conditions Organize community meetings/forums to discuss solutions and solutions. Coordinate and request cooperation from relevant agencies to manage or solve farmer development problems and establish a fund to promote organic rice farmers.

Keywords: Development Guidelines, Farmers, Organic Rice Growers

แนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

ภาณุชนกฤษฎี ปลัณรัมย์^{1*} และ ก้องภพ เอี่ยมสมบูรณ์¹

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: pagsa.2522@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 400 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการพรรณนาวิเคราะห์ ประกอบการอภิปรายผล ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสังคมและชุมชน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ พบว่า ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X3) ด้านบทบาทท้องถิ่น (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .110 และ .068 ตามลำดับ และ 3) ควรศึกษาสภาพแวดล้อม สภาพที่ดินอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรตามแผนงานโครงการ โดยมีการติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและภูมิศาสตร์ โดยกรมการเกษตรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาการพัฒนา และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีประชาสัมพันธ์สื่อสารใหม่ๆ และการแต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดกติกาข้อตกลง จัดประชุม/เวทีประชาคมหารือและแนวทางแก้ไขปัญหามา ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการหรือแก้ไขปัญหาการพัฒนาเกษตรกรและจัดตั้งกองทุนส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, เกษตรกร, ผู้ปลูกข้าวอินทรีย์

© 2024 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

ปัจจุบันเกษตรกรอินทรีย์เป็นกระบวนการจัดการด้านการผลิตแบบองค์รวมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพและวงจรชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติหลีกเลี่ยงการใช้วัตถุจากการสังเคราะห์และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้มาจากเทคนิคการดัดแปลงพันธุกรรม มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวัง การปลูกข้าวนอกจากจะเป็นอาหารเพื่อเลี้ยงชีพและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนในประเทศ ข้าวยังจัดได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสำคัญต่อการสร้างรายได้ให้กับประเทศ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จัดได้ว่าประเทศไทยมีการส่งออกข้าวเป็นอันดับต้นๆ ของโลกจากการสร้างรายได้ โดยจากการรายงานข้อมูลขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติปี 2550 (พิมพิดา โยธาสมุทร, 2552 อ้างถึงใน ยุทธยา อยู่เย็น และคณะ, 2556) ได้ระบุว่า จากแนวโน้มในปัจจุบันความต้องการข้าวในตลาดผู้บริโภคที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ผนวกกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการเกษตรส่งผลให้ระบบการผลิตข้าวของไทยเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตข้าวเพื่อการค้ามากยิ่งขึ้น โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยี สมัยใหม่ เช่น การใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และฮอร์โมนพืชสังเคราะห์ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาเป็นลูกโซ่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ ปัญหาการระบาดของโรคและแมลง การสูญเสียความหลากหลายของทางชีวภาพในแปลงเกษตร ปัญหา

สารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม ปัญหาปุ๋ยและสารเคมีราคาแพง ทำให้เกิดการลงทุนสูง ในขณะที่ราคาผลผลิตไม่ได้สูงขึ้นตามสัดส่วนของต้นทุนที่สูงขึ้นทำให้เกษตรกรขาดทุนและมีหนี้สินเพราะต้องพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกเพื่อนำมาเพิ่มผลผลิต รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภคเนื่องจากสารพิษตกค้างในผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ นับได้ว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาจากการทำเกษตรเคมีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นระบบการผลิตทางการเกษตรที่หลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและฮอร์โมนต่างๆ แต่เน้นมุ่งเน้นไปที่การใช้อินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยชีวภาพในการบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ ส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียนหรือใช้อินทรีย์วัตถุต่างๆ ปกคลุมหน้าดินอยู่เสมอ สร้างความหลากหลายที่สัมพันธ์กันอย่างสมดุลในระบบนิเวศโดยการปลูกพืชร่วมกันหลายชนิด นับเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นการลดความเสี่ยงจากปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด รวมถึงเน้นให้ศัตรูธรรมชาติ ควบคุมศัตรูพืชเองโดยไม่ใช้สารเคมี ซึ่งเป็นการสร้างสมดุลในระบบนิเวศทางการเกษตรอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งแนวทางในการพัฒนาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากเกษตรเคมีโดยใช้เกษตรอินทรีย์นี้ (ยุธยา อยู่เย็น และคณะ, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารโดยส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวพระราชดำริ รวมถึงขยายกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่และสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์เกษตรผสมผสานที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเพื่อลดการใช้สารเคมีและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรสอดคล้องและสนับสนุนตามแนวเศรษฐกิจแบบพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ซึ่งเกษตรกรได้น้อมนำเป็นปรัชญาแนวทางปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตของประชาชนทุกระดับให้มีความพอเพียง (แพรวรินทร์ มหารธรรม, 2551)

พื้นที่จังหวัดอุดรธานีเกษตรกรมีการปลูกข้าวทั้งใช้สารเคมีเพื่อกระตุ้นให้ข้าวมีใบสวบลำกอใหญ่ทันต่อความต้องการของเกษตรกร และการปลูกข้าวอินทรีย์แบบเป็นระบบการผลิตข้าวที่ไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิด สัดส่วนการปลูกข้าวในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 2,590,123.34 ไร่ ข้าวที่ปลูกใช้สารเคมีพื้นที่ จำนวน 12,975 ไร่ และจำนวนพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ จำนวน 4,677 ไร่ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2566) การปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาอย่างหนักในการทำเกษตรอินทรีย์ทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่ชัดเจน และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชก่อให้เกิดปัญหาสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไม่ว่าจะแนวทางใดต้องพัฒนาเป็นองค์รวมตลอดห่วงโซ่การผลิต การแปรรูปถึงการตลาด ให้เป็นการเกษตรที่ทันสมัย มีนวัตกรรม มีการเชื่อมโยงการผลิตจากชนบทสู่ผู้บริโภคในเมืองด้วยระบบต่างๆ ได้แก่ ระบบโลจิสติกส์ ระบบเศรษฐกิจ ดิจิทัลและระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีกลุ่มผู้ผลิตเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนาไปด้วยกันจากทุกภาคส่วน ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ หน่วยงาน และองค์กรภาครัฐและเอกชนมาเป็นหุ้นส่วนร่วมกันพัฒนาไม่มีสูตรสำเร็จ ประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัย ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี และแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากร ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 23,835 คน (ข้อมูลจาก สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ วันที่ 12 ตุลาคม 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 23,835 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วน ครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 392 คน (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2560)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยการสัมภาษณ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตร จำนวน 5 คน และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ จำนวน 5 คน รวมจำนวน 10 คน ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี โดยพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณและแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถาม (การวิจัยเชิงปริมาณ) ส่วนประกอบของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม (2) กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ (3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาคัดค้านความสอดคล้อง และ (4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.802 โดยใช้วิธีของ Cronbach, L. J. (1990) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

แบบสัมภาษณ์ (การวิจัยเชิงคุณภาพ) แบบสัมภาษณ์ออกเป็น 1 ส่วน ดังนี้ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เสริมการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อต้องการให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

4. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่องแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดเลย (2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ในประเด็นและเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น (3) พัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป และ (4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนา และปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัยซึ่งผู้วิจัยขอความร่วมมือจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอน และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้ช่วยวิจัย

2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และทำหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอุดรธานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

4) แจกจ่าย และเก็บแบบสอบถามจากประชากร กลุ่มตัวอย่าง

5) รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ในลักษณะการวิจัยเอกสาร ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิดทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มพูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

เรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล

2) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล

3) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

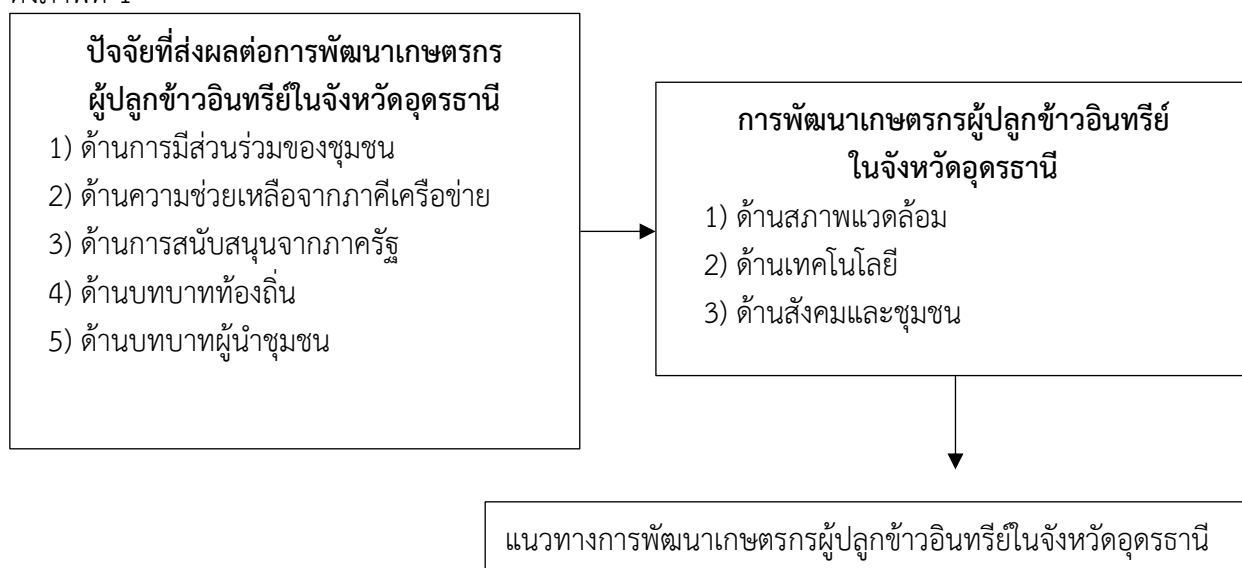
1) การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

2) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาเป็นกรอบแนวคิดในแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความ และการตีความ และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเป็นศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ศึกษาการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสภาพแวดล้อม	3.07	0.18	ปานกลาง
ด้านเทคโนโลยี	3.02	0.64	ปานกลาง
ด้านสังคมและชุมชน	3.10	0.34	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.05	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$ S.D.=0.36) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสังคมและชุมชน ($\bar{X} = 3.10$ S.D.=0.34) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.07$ S.D.=0.18) และด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.02$ S.D.=0.64) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.12	0.33	ปานกลาง
ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย	3.10	0.21	ปานกลาง
ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	3.02	0.73	ปานกลาง
ด้านบทบาทท้องถิ่น	2.95	0.45	น้อย
ด้านบทบาทผู้นำชุมชน	3.01	0.73	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.01	0.32	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$ S.D.=0.32) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X} = 3.12$ S.D.=0.33) ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 3.10$ S.D.=0.21) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{X} = 3.02$ S.D.=0.73) ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ($\bar{X} = 3.0301$ S.D.=0.73) และด้านบทบาทท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.95$ S.D.=0.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

ลำดับตัวแปร ที่ได้รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P- value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.641	.098		6.561	.150	.109	.033
ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชนX ₁	.254	.013	.496	19.378	.207	.018	.180
ด้านความช่วยเหลือจาก ภาคีเครือข่ายX ₂	.348	.032	.434	10.955	.370	.106	.211
ด้านการสนับสนุนจาก ภาครัฐX ₃	.110	.016	.469	6.653	.000*	.077	.142
ด้านบทบาทท้องถิ่นX ₄	.068	.024	.179	2.843	.005*	.021	.114
ด้านบทบาทของผู้นำ ชุมชนX ₅	.009	.006	.040	1.596	.111	-.002	.021
SE _{est} = ±.07699 R = 0.896; R ² =0.803 ; Adj. R ² =0.800; F = 320.950; p-value =0.01							

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X3) ด้านบทบาทท้องถิ่น (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .110 และ .068 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) .469 และ .179 ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ควรศึกษาสภาพแวดล้อม สภาพที่ดินอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรตามแผนงานโครงการ โดยมีการติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและภูมิศาสตร์ โดยกรมการเกษตรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาการพัฒนา และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีประชาสัมพันธ์สื่อสารใหม่ๆ และการแต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดกติกาข้อตกลง จัดประชุม/เวทีประชาคมหารือและแนวทางแก้ไขปัญหา ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการหรือแก้ไขปัญหาการพัฒนาเกษตรกรและจัดตั้งกองทุนส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์

อภิปรายผล

การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ต้องอาศัยสภาพแวดล้อม เทคโนโลยีและสังคมและชุมชนเข้ามาเกื้อหนุนให้มากกว่านี้เพื่อสนองต่อความต้องการของเกษตรกร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา โนนแดง และสมพันธ์ เตชะอธิก (2562) ได้ศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มข้าวกล้องอินทรีย์ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแซด จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มข้าวกล้องอินทรีย์ มีการดำเนินงานกลุ่มที่มีโครงสร้างชัดเจน มีการระดมเงินทุนและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก มีการจัดทำแผนการผลิต แปรรูป การตลาดและวางแผนการเงินเพื่อสามารถชำระเงินกู้ในปลายปี การผลิตหลักของกลุ่ม คือ ข้าวและมีการแปรรูปขนมและน้ำมันข้าวกล้อง ส่งขายตามร้านค้าทั่วไป สถานที่ราชการและออกบูธจำหน่ายสินค้า การประชาสัมพันธ์จะบอกกันปากต่อปาก มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายที่สามารถตรวจสอบได้ ปัญหาที่สำคัญของกลุ่ม คือ ขาดการมี

ส่วนร่วมจากสมาชิกกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไม่ค่อยหลากหลาย การแปรรูปทำได้น้อยและไม่แน่นอน ระบบบัญชียังไม่สามารถคำนวณต้นทุนการผลิตที่แท้จริงได้และขาดเงินทุนในการพัฒนาเพื่อการขยายการผลิต

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยต่างๆ ยังไม่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์เท่าที่จะเป็นจึงต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการต่อยอดให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร เวชกามา และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการทำนาข้าวอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรผสมผสาน 4 หมู่บ้านห้วยหลาว อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการทำนาในปัจจุบันของสมาชิกกลุ่มกลุ่มเกษตรกรผสมผสาน 4 หมู่บ้านห้วยหลาว ส่วนใหญ่เป็นการทำนาอินทรีย์ใช้สารอินทรีย์เพื่อการบำรุงดินและป้องกันกำจัดศัตรูพืชเป็นหลัก กลุ่มผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการมอบหมายงาน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเกิดความตื่นตัวในการทำนาอินทรีย์และมีความรู้ความสามารถในการทำนาข้าวอินทรีย์ในแต่ละขั้นตอนได้เป็นอย่างดี สามารถทำนาข้าวอินทรีย์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น การดำเนินงานของกลุ่มต่อเกษตรกรด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงถึงความสำเร็จของการดำเนินงานของกลุ่มที่สามารถพัฒนาทั้งสามด้านควบคู่กันไป ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ได้แก่ จำนวนเกษตรกรในครัวเรือน ปริมาณการได้รับการส่งเสริมและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ของกลุ่ม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐ บทบาทท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีส่วนสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ให้มีความยั่งยืนและเติบโตในตลาดของผู้บริโภคและบริโภคได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวรรค์ มณีโชติ และ ดุสิต อธิวัฒน์ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรอินทรีย์ในชุมชนเกษตรกรรายย่อย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรรายย่อยสมาชิกกลุ่มรักษ์เกษตรอินทรีย์พีจีเอส มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์และระบบรับรองจากการเข้ารับการฝึกอบรมและแนวปฏิบัติที่ดีในพื้นที่และนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในฟาร์มของตนเองตามกระบวนการผลิตเกษตรอินทรีย์มาตรฐานระดับชาติ Organic Thailand อย่างเคร่งครัด เกษตรกรรายย่อยกลุ่มนี้มีทัศนคติที่ดีต่อเกษตรอินทรีย์ร้อยละ 93.33 โดยมีความ คิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการทำเกษตรอินทรีย์จะส่งผลให้มนุษย์มีสุขภาพดีและเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติรวมทั้งสามารถลดต้นทุนการผลิต ถึงแม้ว่าพื้นที่ฟาร์มของเกษตรกรบางรายร้อยละ 40 ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรอินทรีย์ ปัญหานี้ก็ได้รับการแก้ไขจากการใช้องค์ความรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการถ่ายทอดมาบริหารจัดการฟาร์มจนกระทั่งผ่านการรับรอง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มนี้สูงถึงร้อยละ 100 และ 80 ตามลำดับ เช่น การใช้งานในครอบครัว ยิ่งไปกว่านั้นสมาชิกในครอบครัวและภาครัฐยังส่งเสริมสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ในชุมชน อย่างไรก็ตาม เกษตรกรรายย่อยร้อยละ 40 ยังคงต้องการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ทั้งด้านเงินทุนและปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์

แนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ควรศึกษาสภาพแวดล้อม สภาพที่ดิน อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรตามแผนงานโครงการ โดยมีการติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและภูมิศาสตร์ โดยกรมการเกษตรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาการพัฒนา และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีประชาสัมพันธ์สื่อสารใหม่ๆ และการแต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดกติกาข้อตกลง จัดประชุม/เวทีประชาคมหารือและแนวทางแก้ไขปัญหา ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการหรือแก้ไขปัญหาการพัฒนาเกษตรกรและจัดตั้งกองทุนส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก ปัญญาสิงห์ และ เศกสรรค์ ยงวณิช (2565) ได้

ทำการศึกษาดูการจัดการของกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวอินทรีย์ กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่าชาวนา คุณธรรมบ้านโนนทรายงาม ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย (1) คำมั่นสัญญาจะปฏิบัติตามที่ตกลงกันคือ “ปฏิญญาชาวนา” (2) ความรู้ ความสามารถ ความเสียสละ และประสบการณ์ของประธานกลุ่มเกี่ยวกับกระบวนการผลิตข้าวอินทรีย์ (3) การประชุมวางแผนร่วมกับสมาชิกกลุ่มเป็นประจำทุกปี คือ วางแผนการผลิต การตรวจแปลงนาของสมาชิกตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การนัดวันซื้อข้าวและกำหนดราคาข้าว (4) ผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีคุณภาพ ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ผู้ผลิตต้องมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ใช้ภูมิปัญญาจัดการดินและน้ำในแปลงนา รวมทั้งการพยายามพึ่งตนเอง (5) การสนับสนุนทางวิชาการวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ปัญหาของกลุ่มคือการตลาดและการขนส่งผลผลิตไปยังบริษัทคู่ค้าข้าวอินทรีย์ในต่างจังหวัดซึ่งมีระยะทางไกล ทำให้สมาชิกกลุ่มมีภาระค่าขนส่งมากขึ้น สำหรับช่องทางการตลาดกำลังพัฒนาตลาดการค้าออนไลน์

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ คือ ด้านสังคมและชุมชน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ ได้แก่ ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านบทบาทท้องถิ่น และควรศึกษาสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาตามสภาพแวดล้อม สภาพที่ดินอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นไปตามแผนงานโครงการ โดยมีการติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและภูมิศาสตร์ ทั้งปรับพื้นที่ โดยกรมการเกษตรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาการพัฒนาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีประชาสัมพันธ์สื่อสารใหม่ๆ มาช่วยจัดวางแนวทางให้ชุมชนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการ กำหนดกติกาข้อตกลงในการนำกฎบังคับใช้ จัดประชุม/เวทีประชาคมหารือแนวทางแก้ไข ปัญหา ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการหรือแก้ไขปัญหาการพัฒนาเกษตรกร จัดตั้งกองทุน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ให้หน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายจัดให้องค์กรและสังคมหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ในปลูกข้าวอินทรีย์นั้น ควรที่จะต้องยึดหลักการให้ความรู้ความเข้าใจในการปลูกข้าวอินทรีย์อย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้กับชุมชนให้กับเกษตรกร เพื่อจะช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรสร้างความร่วมมือประสานงานกับทุกๆ ฝ่าย โดยมีการยึดถือหลักการมีส่วนร่วมและความปลอดภัยของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ และเจ้าหน้าที่ต้องให้ความสำคัญเสมอๆ ในการพัฒนาเกษตรกรในบริบทต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 หน่วยงานภาครัฐและผู้บริหารหรือบุคลากรควรกำหนดนโยบาย มีแบบแผนในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์อย่างชัดเจน ซึ่งนำเอาการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ตามความเหมาะสมและสามารถนำเอานโยบายนั้นๆ ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

2.1 รมรณรงค์ให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนำนโยบายการพัฒนาเกษตรกรไปปฏิบัติภายในชุมชนอย่างจริงจัง และปลูกฝังจิตสำนึกให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาเกษตรกรในการปลูกข้าวอินทรีย์

2.2 ผู้นำชุมชนควรกำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์เป็นแผนในการปฏิบัติ โดยมีแบบแผนอย่างชัดเจนเป็นกฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ และสามารถนำไปปรับใช้กับเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ควรให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายในจังหวัด เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดการมีส่วนร่วม การเสียสละ ทั้งพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ให้สามารถนำไปปรับใช้อย่างคุ้มค่าอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ควรให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ในจังหวัดลงมือปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถในการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ลักษณะนิสัยในเชิงบวกให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

หากมีวิจัยครั้งต่อไปเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ในครั้งต่อไปผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะ ต่อไปนี้

3.1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงลึกโดยการลงสัมภาษณ์ถึงกระบวนการ รูปแบบ วิธีการดำเนินการในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ไปปรับใช้ในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน

3.2 ในส่วนของการวิจัยครั้งต่อไป หลังจากที่ได้มีการดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุดรธานี ในพัฒนาเกษตรกร ควรจะเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้น ทั้งด้านขนาดพื้นที่ทำการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์หามาตรการประยุกต์ใช้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมในพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ที่มีความสำคัญต่อเกษตรกรในจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS FOR WINDOW. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- จริยา โนนแดง และสมพันธ์ เตชะอธิก. (2562). การดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มข้าวกล้องอินทรีย์ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- นภาพร เวชกามา และธีระรัตน์ ชินแสน. (2561). การพัฒนาการทำนาข้าวอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรผสมผสาน 4 หมู่บ้านห้วยหลาว อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม: สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิมพ์ดา โยธาสุมพร. (2552). บทวิเคราะห์: โอกาสการส่งออกข้าวไทยในวิกฤตอาหารโลก. กรุงเทพฯ: สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์.
- แพรวรินทร์ มหาวรรณ. (2551). กลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผักปลอดภัยจากสารพิษของโครงการหลวงในเขตอำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้).
- ยุธยา อยู่เย็น, ปิยาภรณ์ วรรณสันติกุล, สุนทร เทียนงาม, ชาญชัย ตรีเพชร และตระกูล รัมย์ฉัตร. (2556). การพัฒนาการทำนาข้าวอินทรีย์ ชุมชนตำบลโคโคเคาะ อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. *Journal of Food Health and Bioenvironmental Science*, 6(2), 185–192.
- สมนึก ปัญญาสิงห์ และเศกสรรค์ ยงวนิชย์. (2565). การจัดการของกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวอินทรีย์ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่าชาวนาคณธรรมาบ้านโนนทรายงาม. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(1), 1-19.
- สวรรณค์ มณีโชติ และดุสิต อธิวัฒน์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรอินทรีย์ในชุมชนเกษตรกรายย่อย จังหวัดนครสวรรค์. *Thai Journal of Science and Technology*, 8(6), 1-16.

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2566). ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดอุดรธานี. สืบค้นจาก <https://www.opsmoac.go.th/udonthani-dwl-files-432891791823>.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

Yamane, T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper. & Row.

Change Management Strategies and Innovation of Local Government Organizations in Udon Thani Province

Phukanchanakrit Pulanram^{1*} and Yuttapol Tavachalee¹

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

*Corresponding author. E-mail: pagsa.2522@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research article are 1) to study change and innovation management strategies, 2) to study factors affecting change and innovation management strategies, and 3) to study guidelines for developing change and innovation management strategies in local government organizations. Udon Thani Province area it is quantitative research and qualitative research. The sample group consisted of 400 people who were eligible to vote in Udon Thani Province and 10 people who provided interview information the tools used include questionnaires and interviews. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, and multiple regression analysis and descriptive analysis accompanying the discussion of results the results of the research found that: 1) overall change management strategies and innovations in local government organizations were at a moderate level. They can be arranged in descending order as follows: revolutionary change aspects of evolutionary change and planned changes, respectively. 2) Factors that significantly affect change management strategies and innovation in local government organizations include creating culture within the organization (X2), learning organization (X4), setting direction (X1), process aspects. Cognitive (X6) and managerial (X9), the five independent variables had coefficients of predictors in raw scores (b) equal to .240, .203, .193, .177, and .172, respectively. And 3) there should be a need for clear guidelines for developing change management and innovation strategies. and has developed a management system that has changed by applying innovations efficiently as well as amend and improve to keep local agencies up-to-date and develop the participation of network partners to be modern and advance in innovation effectively.

Keywords: Change Management Strategies, Innovation, Local Government Organizations

กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ภาณุชนกฤษฎี ปุณัณรัมย์^{1*} และ ยุทธพล ทวะชาลี¹

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: pagsa.2522@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 400 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการพรรณนาวิเคราะห์ ประกอบการอภิปรายผล ผลการวิจัยพบว่า: 1) กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิวัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ และด้านการเปลี่ยนแปลงแบบวางแผนตามลำดับ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร (X2) ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ (X4) ด้านการกำหนดทิศทาง (X1) ด้านกระบวนการทางความคิด (X6) และด้านการบริหารจัดการ (X9) ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .240 .203 .193 .177 และ .172 ตามลำดับ และ 3) ควรจำเป็นต้องมีแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมให้ชัดเจน และมีการพัฒนาระบบการบริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยการนำนวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นมีความทันสมัยอยู่เสมอๆ และพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายให้มีความทันสมัยและก้าวหน้าทางนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลง, นวัตกรรม, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

© 2024 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของประเทศในปัจจุบันส่งผลต่อพฤติกรรมองค์กรอย่างมากทำให้การดำเนินงานขององค์กรในปัจจุบันเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้กลยุทธ์และนวัตกรรมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ มนุษย์เริ่มมองหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ได้อย่างมากที่สุด เพราะการใช้กลยุทธ์และนวัตกรรมในแต่ละวันต้องแข่งกับเวลา ทุกอย่างต้องการความรวดเร็วและมีวิธีการที่ไม่ยุ่งยากต่อการใช้กลยุทธ์และนวัตกรรมเป็นคำที่ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย สิ่งที่ถูกสร้างสรรค์ใหม่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น (ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์, 2551) โดยกลยุทธ์และนวัตกรรมเป็นที่มาของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในองค์กรต่างๆ ในปัจจุบัน จึงส่งผลให้องค์กรส่วนใหญ่ต้องนำกลยุทธ์และนวัตกรรมมาปรับใช้เนื่องจากนวัตกรรมส่งผลกระทบต่อแนวโน้มองค์กรอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนและโครงสร้างการตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปจึงเป็นที่มาส่งผลให้องค์กรที่ขาดกลยุทธ์การจัดการความเปลี่ยนแปลงจะไม่

สามารถอยู่รอดในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป ดังนั้นองค์กรต้องรู้ความสามารถและข้อบกพร่องของตนเองและเข้าใจสภาพสังคมดิจิทัล ทั้งความรวดเร็ว ความสะดวกสบาย ในการติดต่อประสานงานและการให้บริการอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงขององค์กรในการนำกลยุทธ์และนวัตกรรมมาปรับใช้ในองค์กรเพราะกลยุทธ์และนวัตกรรมมีความซับซ้อนและปรากฏอยู่ในการทำงานทุกขั้นตอน และเพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพกับการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ (โกศล จิตวิรัตน์, 2561)

องค์กรขนาดใหญ่ที่มีรูปแบบการบริหารจัดการแบบดั้งเดิมและรายได้ส่วนใหญ่มาจากรูปแบบการบริหารจัดการแบบดั้งเดิมจะมีวัฒนธรรมองค์กรที่ยากแก่การเปลี่ยนแปลงจะส่งผลให้เผชิญกับความเสี่ยงที่จะต้องสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัลส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและเศรษฐกิจ อาทิ การใช้ระบบอัตโนมัติในกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มกระบวนการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์กร (พิภพ วังเงิน, 2560) การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่กำหนดกลยุทธ์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้มารับบริการในหน่วยงานเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ และการใช้กลยุทธ์และนวัตกรรมในการจัดการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร หรือแม้กระทั่งการใช้กลยุทธ์และนวัตกรรมในการยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของภาครัฐและภาคเอกชน จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงกลยุทธ์การบริหารและนวัตกรรมส่งผลให้ไม่มีขอบเขตเวลาและสถานที่องค์กรต้องพร้อมเรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อเชื่อมโยงปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยภาครัฐและเอกชนต้องร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อการดำเนินกิจการได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองในระดับพื้นฐานของประเทศ การปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้น เพื่อลดปัญหาและข้อจำกัดในการบริหารงานของรัฐบาลส่วนกลางที่ไม่สามารถดูแลประชาชนทั้งประเทศได้อย่างทั่วถึงและมีความสำคัญในฐานะเป็นกลไกในการกระจายทรัพยากรและการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความทั่วถึงต่อความต้องการของชุมชนและการพัฒนาของรัฐไปสู่มิติอย่างมีประสิทธิภาพ (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2558) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล (ทน, ทต) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลและองค์การบริหารราชการรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา กระทรวงมหาดไทย โดยได้มีการกระจายอำนาจและทั้งมีการส่งเสริมในแนวทางการดำเนินงานตามกฎหมายที่ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดี และมีการยึดถือปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพโดยดำเนินการโครงการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี โดยริเริ่มดำเนินการเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายของภาคส่วนต่างๆ จนถึงปัจจุบัน (โกวิทย์ พวงงาม, 2559) ทั้งนี้ การบริหารจัดการดังกล่าวมีนโยบายเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการปกครองส่วนท้องถิ่นและเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความกระตือรือร้นในทางการแข่งขันและต้นตัวที่จะบริหารจัดการในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการใช้นวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างถูกต้องตามความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ และเพื่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรหลายๆ ด้าน ที่มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเข้ามาปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

จังหวัดอุดรธานี พบว่า มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมด 121 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 67 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 109 แห่ง (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี, 2566) ซึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการใช้กลยุทธ์การบริหารและนวัตกรรมที่มีความแตกต่างและมีความหลากหลายเข้ามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสายงาน แต่ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรอย่างไม่มีที่สิ้นสุดในหน่วยงานอยู่ดี เช่น การสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร การเรียนรู้ การกำหนดทิศทาง

กระบวนการทางความคิดและการบริหารจัดการ นั้นถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีข้อบกพร่องในการใช้กลยุทธ์การบริหารและนวัตกรรมที่มีการประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง และปัญหาหลักยังต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันทำให้การเปลี่ยนแปลงในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจำต้องมีการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การบริหารและนวัตกรรมเพื่อสภาพคล่องขององค์กรอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว สะดวกสบาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มารับบริการในหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ว่ากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี อยู่ระดับใด ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง และแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ควรเป็นอย่างไร และเพื่อเสริมสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการ บุคลากร หรือ เจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 52,947 คน (ข้อมูลจาก สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการ บุคลากร หรือ เจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 52,947 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วน ครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 397 คน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยการสัมภาษณ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรจำนวน 10 คน ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณและแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถาม (การวิจัยเชิงปริมาณ) ส่วนประกอบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

3.1 การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม (2) กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ (3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง และ (4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในข้าราชการ บุคลากร หรือ เจ้าหน้าที่งานที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ที่ระกบความเชื่อมั่น 0.804 โดยใช้วิธีของ Cronbach, L. J. (1990, pp. 202-204) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

3.1 การสร้างเครื่องมือเชิงการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ออกเป็น 1 ส่วน ดังนี้ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เสริมการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อต้องการให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

4. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่องกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย (2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบในประเด็นและเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น (3) พัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป และ (4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษาดูตรวจสอบและนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนา และปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัยซึ่งผู้วิจัยขอความร่วมมือจากข้าราชการ บุคลากร หรือ เจ้าหน้าที่งานที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับ

วัตถุประสงค์การวิจัยเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้ช่วยวิจัย (2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง (3) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลนำเสนอข้าราชการ บุคลากร หรือ เจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ (4) แจกจ่าย และเก็บแบบสอบถามจากประชากร กลุ่มตัวอย่าง และ (5) รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ในลักษณะการวิจัยเอกสาร ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิดทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย (2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มพูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

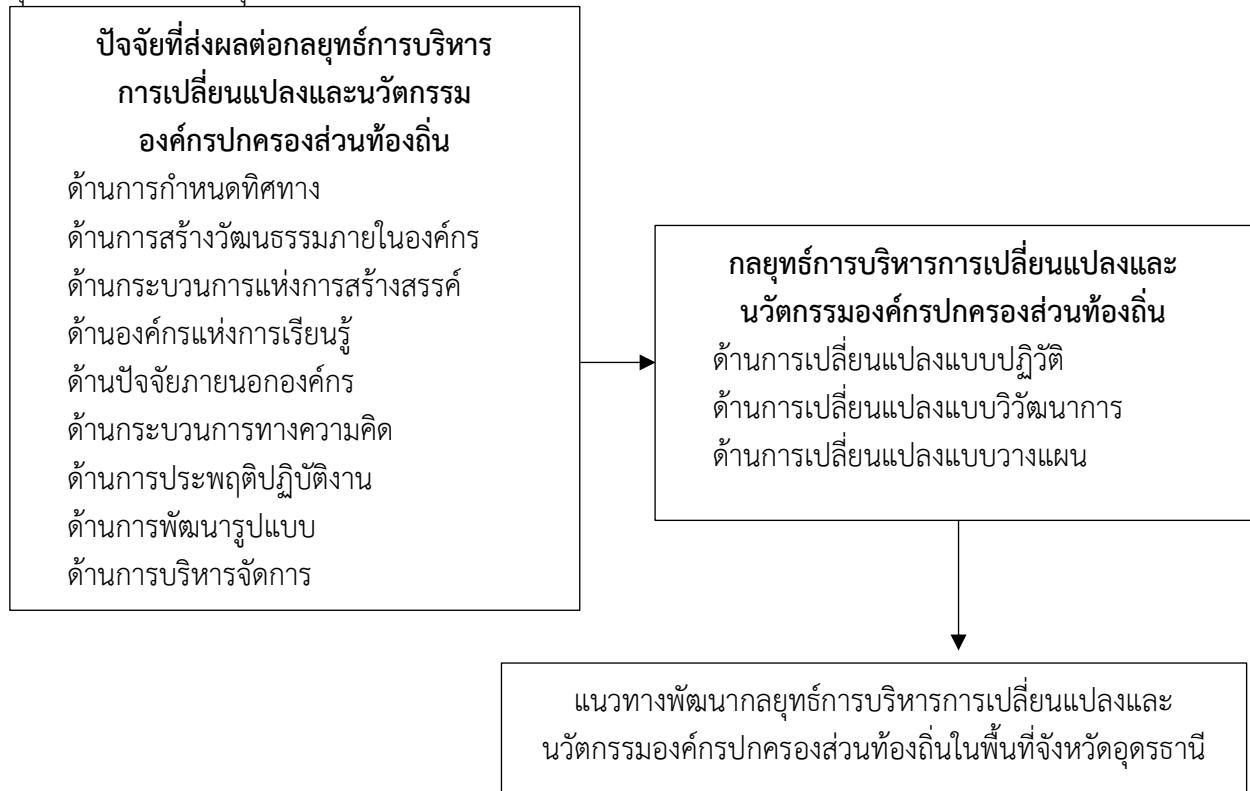
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล (2) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล และ (3) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี (2) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเป็นกรอบแนวคิดในแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และ (3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความ การตีความและนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี” สามารถสรุปกรอบแนวคิดดัง ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิวัติ	3.06	0.29	ปานกลาง
ด้านการเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ	3.04	0.47	ปานกลาง
ด้านการเปลี่ยนแปลงแบบวางแผน	3.03	0.46	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.02	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$ S.D.=0.48) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ได้ดังนี้ ด้านการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิวัติ ($\bar{X} = 3.06$ S.D.=0.29) ด้านการเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ ($\bar{X} = 3.04$ S.D.=0.47) และด้านการเปลี่ยนแปลงแบบวางแผน ($\bar{X} = 3.03$ S.D.=0.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการกำหนดทิศทาง	3.07	0.19	ปานกลาง
ด้านการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร	3.02	0.67	ปานกลาง
ด้านกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์	3.04	0.56	ปานกลาง
ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้	3.05	0.57	ปานกลาง
ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร	2.87	0.78	ปานกลาง
ด้านกระบวนการทางความคิด	3.01	0.57	ปานกลาง
ด้านการประพจน์ปฏิบัติงาน	2.95	0.59	ปานกลาง
ด้านการพัฒนารูปแบบ	3.06	0.46	ปานกลาง
ด้านการบริหารจัดการ	3.08	0.48	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.02	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$ S.D.=0.48) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.08$ S.D.=0.48) ด้านการกำหนดทิศทาง ($\bar{X} = 3.07$ S.D.=0.19) ด้านการพัฒนารูปแบบ ($\bar{X} = 3.06$ S.D.=0.46) ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร ($\bar{X} = 3.05$ S.D.=0.57) ด้านกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.04$ S.D.=0.56) ด้านการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร ($\bar{X} = 3.02$ S.D.=0.67) ด้านกระบวนการทางความคิด ($\bar{X} = 3.01$ S.D.=0.57) ด้านการประพจน์ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.95$ S.D.=0.59) และด้านปัจจัยภายนอกองค์กร ($\bar{X} = 2.87$ S.D.=0.78) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ลำดับตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	2.313	.241	.134	9.588	.000	.257	1.538
ด้านการกำหนดทิศทาง X_1	.193	.065	.223	2.982	.003*	.420	2.381
ด้านการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร X_2	.240	.052	.323	4.635	.000*	.485	2.062

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

ลำดับตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ด้านกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์ X_3	-.012	.050	-.012	-.229	.819	.847	1.180
ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ X_4	.203	.027	.006	.115	.000*	.970	1.031
ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร X_5	-.014	.048	-.022	-.284	.776	.405	2.467
ด้านกระบวนการทางความคิด X_6	.177	.067	.268	2.632	.009*	.227	4.409
ด้านการประพฤติปฏิบัติงาน X_7	-.015	.050	-.016	-.303	.762	.828	1.208
ด้านการพัฒนารูปแบบ X_8	.009	.017	.013	.538	.591	.405	2.467
ด้านการบริหารจัดการ X_9	.172	.024	.241	7.298	.000*	.227	4.409
SE _{est} = $\pm$.41578 R = 0.319; R ² =0.102; Adj. R ² = 0.805; F = 6.168; p-value = 0.001							

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร (X2) ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ (X4) ด้านการกำหนดทิศทาง (X1) ด้านกระบวนการทางความคิด (X6) และด้านการบริหารจัดการ (X9) ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .240 .203 .193 .177 และ .172 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ด้านกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์ (X3) ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร (X5) ด้านการประพฤติปฏิบัติงาน (X7) ด้านการพัฒนารูปแบบ (X8) ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปรด้วยกัน พยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ได้ ร้อยละ 80.5

3. แนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี พบว่า ควรจำเป็นต้องมีแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน และมีการพัฒนาระบบการบริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยการนำนวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งแก้ไขปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นมีความทันสมัยอยู่เสมอๆ และพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเข้ามาสร้างกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความทันสมัย และก้าวหน้าทางนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังไม่ตอบโจทย์ในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิวัติ การเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ และการเปลี่ยนแปลงแบบวางแผนเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ อนุจิตร ชินสาร (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการบริหารงาน พบว่า มีลักษณะการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเหมือนกันทุกแห่งซึ่งทุกปัจจัยส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานที่เป็นเลิศ โดยให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายในการทำงานร่วมกันและสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนอย่างแท้จริง และข้อค้นพบแนวทางสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์องค์กรที่ชัดเจน 2) สร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) สร้างระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ 4) นำระบบเครือข่ายทางสังคมมาใช้ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 5) ปฏิรูปองค์กรแบบส่วนร่วมที่เหมาะสมกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีผลเท่าที่ควรเป็นไม่ว่าการบริหารจัดการ การกำหนดทิศทาง การพัฒนารูปแบบ การประพุดิปฏิบัติงานและปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาญ อธิธิฤกษ์มงคล (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รอบหนองหาร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รอบหนองหาร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รอบหนองหาร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รอบหนองหาร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร (X2) ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ (X4) ด้านการกำหนดทิศทาง (X1) ด้านกระบวนการทางความคิด (X6) และด้านการบริหารจัดการ (X9) ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .240 .203 .193 .177 และ .172 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลและส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมาก เพราะการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร องค์กรแห่งการเรียนรู้ การกำหนดทิศทาง กระบวนการทางความคิดและการบริหารจัดการ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐชยติ เอี่ยมอำภา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง นวัตกรรมบริการของภาครัฐในระดับท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ประชาชนในตำบลพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมบริการสาธารณะในระดับมาก และพบว่า ประชาชนในตำบลพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมบริการสาธารณะในระดับปานกลาง สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนวัตกรรมบริการสาธารณะขององค์กร และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรียวฤดี รันสร (2565) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหาร ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านงบประมาณ และด้านวิธีการทำงาน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถทำนายระดับประสิทธิภาพการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 67.10 ($R^2_{Adj}=.671$) ส่วนปัจจัยทางการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านการจัดการ ไม่มี

อิทธิพลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองนครพนม ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล ($\beta = .290$) และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ($\beta = .268$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองนครพนมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

แนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจำเป็นต้องมีแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน และมีการพัฒนาระบบการบริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยการนำนวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งแก้ไขปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นมีความทันสมัยอยู่เสมอๆ และพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเข้ามาสร้างกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความทันสมัย และก้าวหน้าทางนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติยศ ระวะนาวิก และ ศุภชัย ยาวะประภาส (2565) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลจากการศึกษา พบว่า แนวทางสู่การเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผู้นำต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการมีวิสัยทัศน์รู้จักวางตัวหรือโน้มน้าวจิตใจผู้ร่วมงานให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และเต็มใจ มีการทำงานเป็น Teamwork มีการประสานงานกับประชาชนและภาครัฐเพื่อความสำเร็จความขัดแย้ง มีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพทั้ง “Hard Side” มีความยืดหยุ่นในการทำงานและ “Soft Side” ผู้นำใช้การมีส่วนร่วมในการบริหารงานเน้นการทำงานเป็นทีม มีแนวทางการทำงานที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันโดยการยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ มีนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบูรณาการการทำงานเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนกับภาครัฐ ซึ่งต้นแบบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ให้มีการบริหารจัดการที่ดีต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนารถ เล็กเลสินธุ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลในจังหวัดภาคกลาง ด้วยเทคนิค 7S โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ทำให้รู้ว่า ตัวแปรทั้ง 7 มีความสัมพันธ์ต่อกันซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นเลิศที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวแปรทั้งหมด ด้านกลยุทธ์ ด้านโครงสร้าง ด้านบุคลากร ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ ด้านระบบการปฏิบัติงาน ด้านค่านิยมร่วม, ด้านทักษะ

สรุปผลการวิจัย

กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ และด้านการเปลี่ยนแปลงแบบวางแผน ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการกำหนดทิศทาง ด้านกระบวนการทางความคิดและด้านการบริหารจัดการ และมีแนวทางพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน มีการพัฒนาระบบการบริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยการนำนวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งแก้ไขปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นมีความทันสมัยอยู่เสมอๆ และพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเข้ามา

สร้างกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความทันสมัยและก้าวหน้าทางนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบาย และการวางแผนในกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

1.2 ภาควิชาการควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน โครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของการบริหารจัดการอย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

2.1 ควรมีการนำนโยบายและแผนงานไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนำกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและภาควิชาการตลอดถึงผู้มีส่วนร่วมในการนำกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

3.1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงลึกโดยการลงสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม ถึงกระบวนการ รูปแบบ วิธีการดำเนินงานในการนำกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ในส่วนของการวิจัยครั้งต่อไป หลังจากที่ได้มีการดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้น ทั้งด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์หามาตรการประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการในหน่วยงานท้องถิ่นอย่างจริงจัง

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS FOR WINDOW. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สามลดา.

เกียรติยศ วรรณานาวิก และศุภชัย ยาวะประภาษ. (2565). การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, 7(3), 123-136.

โกวิท พวงงาม. (2559). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

โกศล จิตวิรัตน์. (2561). โมเดลการปรับตัวขององค์กรธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการทำลายล้างของเทคโนโลยีดิจิทัลในศตวรรษที่ 21. วารสารสมาคมนักวิจัย, 23(2), 74-88.

ณัฐพันธ์ เชรนนันท์. (2551). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ณัฐชุตี เอี่ยมอำภา. (2563). นวัตกรรมบริการของภาครัฐในระดับท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).

พิภพ วังเงิน. (2560). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

- เรียวฤดี รันสร. (2565). อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- วิชาญ อธิฤกษ์มั่งคณ. (2564). การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รอบหนองหาร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2558). 15 ปี การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี. (2566). ข้อมูลจังหวัดอุดรธานี. สืบค้นจาก http://udonthanilocal.go.th/view_detail.php?boxID=3511&id=232531.
- เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. (2562). การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลาง. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, 13(3), 41-51.
- อนุจิตร ชินสาร. (2563). การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 15(1), 83-93.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper. & Row.

Satisfaction with the Operation of the Child Development Center under the Supervision of Buengwichai Neighborhood, Muang Kalasin District, Karasin Province

Phra Uthit Panyaporno¹ Sutipong Sawatta¹ Novice Pornnimit Charoenrit¹

Suphakorn Karnrai¹ and Sarinya Phosri^{1*}

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

*Corresponding author. E-mail: Sarinya290648@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this study were as follows: 1) to study the satisfaction with the operation of the Child Development Center under the supervision of Bueng Wichai Sub-district Municipality, Mueang Kalasin District Kalasin Province and 2) Compare the satisfaction with the operation of the Child Development Center under the supervision of Bueng Wichai Sub-district Municipality, Mueang Kalasin District Kalasin Province is a quantitative study Quantitative Research. The sample group used in the study was 235 people. The tool used was a questionnaire. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. T-test and F-test. The research results were as follows: 1) Satisfaction study on the operation of the Child Development Center under the supervision of Bueng Wichai Subdistrict Municipality, Mueang Kalasin District Kalasin Province Overall, it was at the highest level. It is at the highest level in almost every aspect, in order from highest to lowest average. found that personnel characteristics with the highest mean, followed by aspect of having joint and support from all sectors, promotion of early childhood development networks, administration of child development centers, buildings Environment and safety and the areas with the least average were academic and curricular activities, respectively. 2) Comparison results Satisfaction with the operation of the Child Development Center under the supervision of Bueng Wichai Sub-district Municipality, Mueang Kalasin District Kalasin Province as a whole, classified by average monthly income, found that people with average monthly income of the parents of Bueng Wichai Sub-district Municipality, Mueang Kalasin District Kalasin Province There was no significant difference at the .05 level.

Keywords: Satisfaction, Child Development Center, Supervision

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแล ของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

พระอุทิศ ปณณารโณ¹ สุธิพงษ์ สวัสดิ์ทา¹ สามเณรพนมิต เจริญราช¹ ศุภากร การไร่¹
และ ศรีญญา โพธิ์ศรี^{1*}

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: Sarinya290648@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 235 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการตรวจสอบค่าเอฟ ผลการศึกษาพบว่า 1) การศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า คุณลักษณะด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, การกำกับดูแล

บทนำ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นหน่วยงานอันดับต้นๆ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันทรงคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ ในอนาคต การพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งในร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การพัฒนาเด็กจะต้องเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงวัยก่อนเข้าเรียนในประถมศึกษา นั่นคือ จะต้องพัฒนาดังแต่หลังคลอดจนถึง 6 ขวบ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในวัยดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ช่วง 2 ขวบแรก เป็นช่วงที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้านจึงควรได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพตลอดจนคุณลักษณะนิสัยพื้นฐานต่างๆ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวของเด็กจะต่อเนื่องมาจนถึงวัยก่อนเข้าเรียนคือ ช่วง 3-5 ขวบ เป็นช่วงที่เด็กเริ่มออกจากบ้านไปสู่สถานศึกษา การจัดการศึกษาในระดับนี้จึงเป็นการจัดการศึกษาในระยะเริ่มต้นของชีวิต เป็นการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้เด็กได้รับการเสริมสร้างพัฒนาการด้านร่างกายจิตใจอารมณ์สังคม และสติปัญญา เด็กทุกคนจึงควรได้รับการเลี้ยงดู ส่งเสริมการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งจะนำพามาสู่คุณลักษณะของคนไทยที่พึง

ประสงค์ซึ่งเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้เด็กไทยเป็น “คนเก่งคนดีและมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัยพัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์และอยู่ในสังคมและอยู่มีปกติสุข (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549)

เนื่องจากสถานภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันพ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องทำงานนอกบ้านจึงต้องนำบุตรหลานของตนเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใกล้บ้าน จึงทำให้ศูนย์เด็กเล็กกลายเป็นบ้านหลังที่สองที่ช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ในการเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านแก่เด็กให้มากที่สุด โดยมุ่งหวังให้เด็กที่เข้ามาเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนาการที่ดีขึ้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้ไม่เป็นภาระต่อครูอาจารย์เมื่อเติบโตขึ้นสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานพร้อมทั้งปลูกฝังนิสัยความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่เด็กจนติดเป็นนิสัยในอนาคต อีกทั้งยังสร้างทัศนคติเพื่อปลูกฝังคุณธรรม ที่สำคัญที่ช่วยปลูกฝังความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการพัฒนาเด็กเล็กปฐมวัยที่เน้นการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ให้กับเด็กตามความต้องการและตามธรรมชาติของเด็กด้วยการอบรมเลี้ยงดูให้เด็กมีความสุขและปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีต่างๆ ให้แก่เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ซึ่งเด็กจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยโดยผู้ดูแลเด็กที่มีบทบาทในการจัดกิจกรรมจัดประสบการณ์เรียนรู้และการอบรมเลี้ยงดูเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้ได้รับการพัฒนาสูงสุด (สำนักงานประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น, 2547)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงเป็นสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่า การดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่น ให้มีความพร้อมและมีศักยภาพตามวัย ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 289 บัญญัติไว้ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐโดยคำนึงถึงความสอดคล้องมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ และคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะจารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 บัญญัติให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมความต้องการของท้องถิ่นและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) บัญญัติให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549) กล่าวคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ทั้งใจและกาย โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ใครอยากรู้เรื่องอะไร ต้องได้รู้ ใครอยากเรียนเรื่องอะไรต้องได้เรียนเพื่อสร้างสังคมท้องถิ่นให้สังคมแห่งการเรียนรู้ประชาชนจะได้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตมี เพราะการจัดการศึกษาเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน เมื่อประชาชนได้รับการพัฒนาย่อมส่งผลให้การพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน ก็จะประสบความสำเร็จตามไปด้วย (ปรีศณี เจริญใจ, 2551)

องค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัย มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 2 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองทุ่ม และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบึงวิชัย มีนักเรียนทั้งหมด 277 คนรับนักเรียนอายุระหว่าง 2.6-5 ขวบ มีการจัดการเรียนการสอนในระดับเตรียมอนุบาลเพียงอย่างเดียวเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัย เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ขั้นพื้นฐาน) ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของชุมชน แต่เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจระหว่างบ้านกับโรงเรียน ครู และผู้ปกครองเปรียบเสมือนผู้นำทางของเด็กที่จะต้องร่วมมือกันปรึกษาหารือกัน รวมถึงรับทราบปัญหาของกันและกัน

หาทางร่วมมือกัน ในการที่จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามแนวทางที่ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวมซึ่งสอดคล้องกับ ราชี ทองสวัสดิ์ (2549) ได้กล่าวว่า ผู้ปกครองมีส่วนช่วยส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็กในสถานศึกษาสำหรับได้ระดับก่อนประถมศึกษา จะจัดการศึกษาในรูปแบบใด ก็ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ปกครองประสงค์ให้ลูกหลานของตนได้ออกเขียนได้เป็นสำคัญ และมองเห็นการจัดประสบการณ์ให้จัดเด็กลักษณะของการเตรียมความพร้อม ซึ่งต้องมีการจัดกิจกรรมการเล่นรวมอยู่ มากเป็นเรื่องไร้สาระก็จะเป็นอุปสรรคใหญ่หลวงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ผู้ทำการศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารพัฒนาเด็กเล็ก นำผลการศึกษาไปใช้ในทางในการปรับปรุงแก้ไข จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และเพื่อให้จัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อที่ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง ด้านการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ และยังสามารถนำ ผลศึกษาไปกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับมาตรฐานโดยเฉพาะด้านความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6,250 คน (ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2564 เทศบาลตำบลบึงวิชัย, 2565)

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ได้แก่ การสุ่มแบบชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วน ครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 235 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้ศึกษาได้มีขั้นตอนการสร้าง แบบสอบถาม ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป็นงานศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาศึกษา โดยใช้คำถาม คือ แบบสอบถามปลายเปิด

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

การศึกษาครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม (2) กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ (3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง และ (4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบ จำนวน 30 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้วิธีของ Cronbach, L. J. (1990) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานศึกษา “ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์” ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ดังนี้

1) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 235 ฉบับ

2) เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูลนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์” ผู้ศึกษามีขั้นตอนการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะสำคัญทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา ปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), และอธิบายถึงระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการประเมินผล ดังนี้

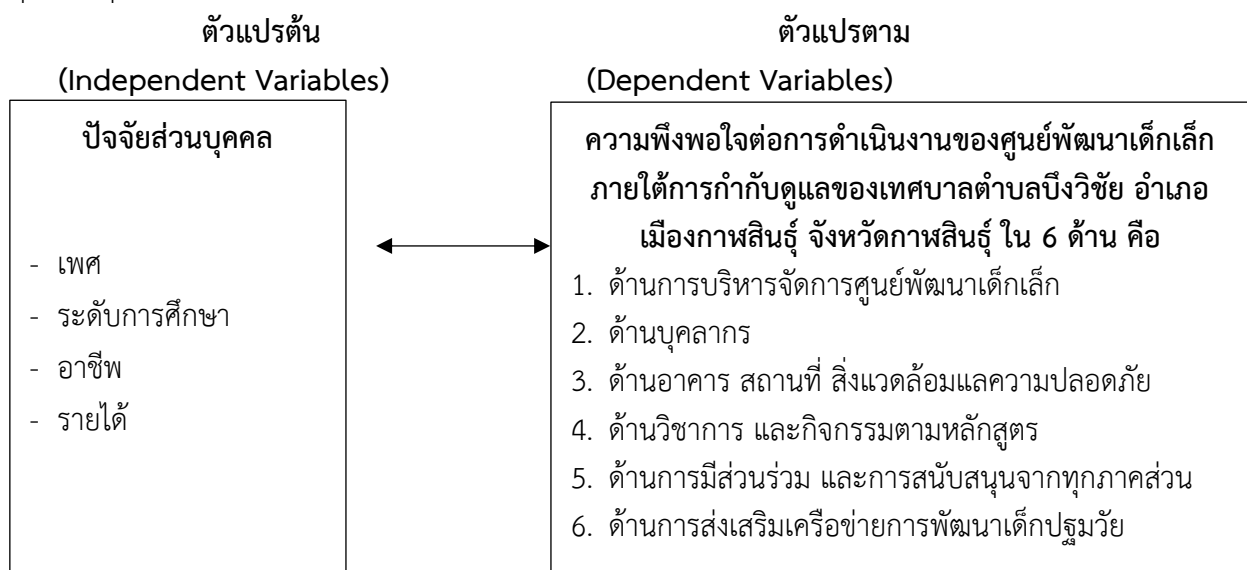
“ค่าเฉลี่ย การแปลความหมายและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์” (ปัญญา คล้ายเดช, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายความว่า ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายความว่า ระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายความว่า ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายความว่า ระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายความว่า ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบ“ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์” โดยจำแนกเป็นปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (T-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA ในกรณีตัวแปรต้นสามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาประยุกต์ร่วมกับแนวคิดการบริหารและการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกรอบแนวคิดของสุภาพร สุขสมใจ (2563) โดยกำหนดตัวแปรตามในการศึกษามากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

1.1 ผลการวิเคราะห์ความถี่และร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองในเทศบาลตำบลบึงวิชัย

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ปกครอง จากการแจกแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำนวน 235 คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน รายละเอียดดังแสดงใน ตารางที่ 4.1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

(n = 235)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	118	50.20
หญิง	117	49.80
ภาพรวม	235	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าเพศชาย จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 รองลงมา คือ เพศหญิง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 235)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	35	14.90
มัธยมศึกษา	66	28.00
ปวช,ปวส	65	27.70
ปริญญาตรี	68	28.90
สูงกว่าปริญญาตรี	1	00.40
ภาพรวม	235	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 28.90 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 ระดับ ปวช/ปวส จำนวน 65 คนคิดเป็นร้อยละ 27.70 ระดับประถมศึกษา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 00.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

(n = 235)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ	19	08.10
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15	06.40
ค้าขาย	46	19.60
ธุรกิจส่วนตัว	47	20.00
เกษตรกร	25	10.60
รับจ้าง	83	35.30
ภาพรวม	235	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพ รับจ้าง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 รองลงมา คือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อาชีพค้าขาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 19.60 อาชีพเกษตรกร จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 10.60 อาชีพ รับราชการ

จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 08.10 และ อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ 06.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละ ปฎิบัติส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

(n = 235)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	12	5.10
5,001 - 10,000 บาท	97	41.30
10,001 - 15,000 บาท	58	24.70
15,001 - 20,000 บาท	38	16.20
20,001 บาทขึ้นไป	30	13.30
ภาพรวม	235	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30 รองลงมา คือ รายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 รายได้ 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 รายได้ 20,001 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 และรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 05.10 ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ คือ 1) ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.5 - 4.10

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม

(n = 235)

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.09	.82	มากที่สุด
2. ด้านบุคลากร	.33	.86	มากที่สุด
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	.93	.82	มาก
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	.92	.87	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	5.30	1.52	มากที่สุด
6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	5.20	0.96	มากที่สุด
ภาพรวม	4.62	0.97	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่าด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.33$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ($\bar{X} = 5.30$) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 5.20$) ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.09$) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.93$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.92$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากนโยบายด้านครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทำให้มีการพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพครู ทำให้ได้ครูผู้ดูแลเด็กที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และมีทักษะในกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก ประกอบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

อภิปรายผล

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายด้านครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทำให้มีการพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพครู ทำให้ได้ครูผู้ดูแลเด็กที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และมีทักษะในกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก ประกอบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนา สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง ทำให้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถดำเนินงานตามแผนงานที่ได้กำหนดได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบึงวิชัย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานศึกษาของ เยาวดี ชัยกิตติภรณ์ (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 1 วัดแจ้ง เทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 1 วัดแจ้ง เทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานศึกษาของ สุวรรณ สะแหละ (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านผู้ศึกษามีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการบริหารจัดการ ประกอบกับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเป็นผู้นำ ที่มีวิสัยทัศน์ และมีความสามารถในการตัดสินใจทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาซึ่งสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานศึกษา อติสร เสนแก้ว (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานศึกษาของ เยาวดี ชัยกิตติภรณ์ (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 1 วัดแจ้ง เทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านบุคลากรความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัย ในด้านครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทำให้มีการพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพครูทำให้ได้ครูผู้ดูแลเด็กที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และมีทักษะในกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก และปฏิบัติต่อเด็กเล็กด้วยความรัก ความเมตตา และเอาใจใส่ต่อเด็กเล็กอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ประกอบกับครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับเด็ก ส่งผลให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานศึกษา สุวรรณ สะแหละ (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานศึกษาของ สุรีย์วัลย์ ธาดาวรรวิทย์ (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีที่ตั้งทำเลอย่างเหมาะสม อยู่ใกล้ชิดชุมชน มีความสะดวกต่อการเดินทาง และประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเห็นความสำคัญของงานด้านอาคาร สถานที่ จึงได้ร่วมกันกับชุมชน ผู้ปกครองในการจัดหางบประมาณในการจัดสถานที่ภายในศูนย์ให้มีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัยของเด็ก ประกอบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศปลอดโปร่งมีลมถ่ายเทอย่างทั่วถึงและไม่มีความเสียงรบกวน ส่งผลให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานศึกษา เยาวดี ชัยกิตติภรณ์ (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศึกษา

ของโรงเรียนเทศบาล 1 วัดแจ้ง เทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานศึกษาของ สนธิระวงศ์ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาบัง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาบัง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาตรฐานวิชาชีพครู จึงได้จัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กกล้าคิดกล้าทำและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับวัย และครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหลักสูตรที่มีเนื้อหากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมครอบคลุมต่อพัฒนาการของเด็กเล็ก ประกอบกับครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเห็นความสำคัญของการพัฒนาการของเด็กทำให้มีการประเมินผลการพัฒนาของเด็กอย่างหลากหลาย และรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานศึกษาของ ศิริวัชรวิทย์ วิทยาภรณ์ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ระดับมาก และสอดคล้องกับงานศึกษาของ อติสร เสนแก้ว (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จึงได้มีการส่งเสริมให้ครูและผู้ปกครองเด็กเล็กได้เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ เป็นต้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดปฐมนิเทศชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้ปกครองได้รับทราบทุกภาคเรียน ส่งผลให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานศึกษาของ สุรีย์วัลย์ ชาดาววิทย์ (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานศึกษาของ ศิริวัชรวิทย์ วิทยาภรณ์ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ระดับมาก

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการพัฒนาเด็กเล็ก และจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กเล็ก ประกอบกับครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาเด็กเล็กโดยให้ประชาชน ภาคีเครือข่าย

และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานศึกษา สน ศิระวงษ์ (2554, หน้า 72-76) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาบัง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาบัง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานศึกษาของ สุวรรณ สะแหละ (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษามีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบึงวิชัย ได้ร่วมกับผู้ปกครอง ซึ่งมีทั้งเพศชายและเพศหญิงและร่วมกับชุมชนในการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนา และนำมาปฏิบัติได้จริง ประกอบกับผู้บริหารได้ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็ก ใช้ความรู้ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคนอย่างเต็มกำลัง ส่งผลให้ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานศึกษาของ อติสร แสนแก้ว (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานศึกษาของ สน ศิระวงษ์ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาบัง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาบัง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบึงวิชัย ได้ร่วมมือกับครู ผู้ปกครองซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี/เทียบเท่าและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปและร่วมกับชุมชน ในการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องป้องกันและอุปกรณ์ช่วยเหลือการเกิดอุบัติเหตุภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพนานิคม ยังให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการพัฒนาเด็กเล็ก ส่งผลให้ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานศึกษาของ น้ำทิพย์ เชียงยืน (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลห้วยโจด จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลห้วยโจด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานศึกษาของ ศิภูริวรรธน์ วิทยาภรณ์ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบึงวิชัย มีการจัดโครงสร้างส่วนราชการรวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเป็นผู้นำ ที่มีวิสัยทัศน์ และมีความสามารถในการตัดสินใจ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และเกษตรกร/รับจ้าง เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิด แนวทางในการบริหาร และการสนับสนุนงานในทุกๆ ด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งผลให้ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพนานิคม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานศึกษาของ อติสร เสนแก้ว (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานศึกษาของ ศิภูจิรพรรณ วิทยาภรณ์ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 จำแนกตามรายได้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร่วมมือกับครูและผู้ปกครองของนักเรียนทุกคน ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้ที่ต่างกันทั้งผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท รายได้ 5,000-10,000 บาท และรายได้มากกว่า 10,000 บาท เข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในด้านการบริหารงาน การดำเนินงาน และสนับสนุนงานในด้านต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แล้วยังได้ร่วมกันจัดหลักสูตรที่มีเนื้อหากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมครอบคลุมต่อพัฒนาการของเด็กเล็ก ตลอดจนร่วมกันค้นหาเครื่องป้องกันและอุปกรณ์ช่วยเหลือนการเกิดอุบัติเหตุภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบได้ร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานศึกษาของ สน ศิระวงษ์ (2554) ได้ทำการศึกษาคความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามรายได้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลของเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อ

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลบึงวิชัย ควรมีการจัดโครงสร้างส่วนราชการรวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมและส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการจัดประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น

1.2 ด้านบุคลากร ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลบึงวิชัย ควรจัดให้มีครูผู้ดูแลเด็กอย่างเพียงพอต่อจำนวนเด็กในชั้นเรียน (หนึ่งคนต่อจำนวนเด็ก 15 คน) และควรส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาให้แก่เด็ก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลบึงวิชัย ควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬานักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้มีโครงการเยี่ยมบ้านเด็ก

2.2 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลบึงวิชัย ควรจัดให้มีการดำเนินการจัดตั้งชมรมผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2549). มาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เทศบาลตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. (2565). สืบค้นจาก <https://www.buengvichai.go.th/index/?page=newarticle09285467>.
- น้ำทิพย์ เชียงยืน. (2554). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลห้วยโจด จังหวัดสระแก้ว. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ปรัศนี เจริญใจ. (2551). การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อำเภอโคยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ปัญญา คล้ายเดช. (2560). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: หจก. ขอนแก่นการพิมพ์.
- เยาวดี ชัยกิตติภรณ์. (2546). ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 1 วัดแจ้ง เทศบาลตำบลบางคล้า. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ราศรี ทองสวัสดิ์. (2549). แนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาเอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและ ผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 11-5. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศัญฉวีวรรณ วิทยาภรณ์. (2554). ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สน ศิระวงษ์. (2554). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

- สำนักงานประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น. (2547). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย.
- สุภาพร สุขสมใจ. (2563). แนวทางป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 5(1), 17-33.
- สุรีย์วัลย์ ธาดาวริทย์. (2555). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สุวรรณา สะแหละ. (2547). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร).
- อดิสร เสนแก้ว. (2550). ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper. & Row.

Participation in Solving Drug Problems of the People Nong Saeng Sub-District, Ban Had District, Khon Kaen Province

Phar Thawatchai Uttamawatso¹ Sutipong Sawatta¹ and Thanadonl Pathumchai^{1*}

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

*Corresponding author. E-mail: tittlenoi138@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research article are 1) to study the level of public participation in solving the drug problem 2) to compare public participation in solving the drug problem, Nong Saeng Subdistrict, Ban Haed District, Khon Kaen Province. This study is quantitative research. The sample group used in the study was 372 people. The tool used was a questionnaire. Statistics used in data analysis are frequency, percentage, mean, and standard deviation. T-test and F-test. The results of the study found that 1) the level of factors related to public participation in solving drug problems in Nong Saeng Subdistrict, Ban Haed District, Khon Kaen Province Overall, it is at a high level. When considering each aspect, it was found that was at a high level in every aspect, arranged from highest to lowest average. It was found that campaign characteristics It has the highest average, followed by defense. And the aspect with the lowest average is the aspect of promoting drug problem resolution, respectively. 2) The results of comparing factors related to public participation in solving drug problems in Nong Saeng Subdistrict, Ban Haed District, Khon Kaen Province, found that people of different genders, ages, educational levels, occupations, and average monthly incomes public participation in solving the drug problem in Nong Saeng Subdistrict, Ban Haed District, Khon Kaen Province. Overall, they are significantly different at the 0.05 level.

Keywords: Participation, Solving, Drug Problems

การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชน ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

พระธวัชชัย อุดตมวิโส¹ สุธิพงษ์ สวัสดิ์ทา¹ และ ธนดล ประทุมชัย^{1*}

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: tittlenoi138@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 372 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (T- test) และการตรวจสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า คุณลักษณะด้านการรณรงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านการป้องกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การแก้ไขปัญหายา, ปัญหายาเสพติด

© 2024 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันปรากฏพบว่า มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดจำนวนมากในทุกพื้นที่ของประเทศไทย และชุมชนเป็นภัยร้ายแรงในสังคมไทยมายาวนาน โดยมีรูปแบบการแพร่กระจายที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งปรากฏว่าในกลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจากความอยากรู้อยากลองรวมทั้งประชาชนทั่วไปในกลุ่มผู้ที่ว่างงาน อีกทั้งมีปัจจัยจากสภาพแวดล้อมสังคม หรือค่านิยมต่างๆ ที่เป็นแรงผลักดันประกอบกับสถานการณ์มูลค่ายาเสพติดที่ลดลง ส่งผลให้หาซื้อยาเสพติดประเภทต่างๆ ได้ง่าย และก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ปัญหาสุขภาพจิตของผู้เสพรวมถึงผลกระทบต่อสังคมเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศโดยรวม ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2563 - 2565 ให้งานหน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหายาเสพติดตั้งที่ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวว่า “ปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องที่รัฐบาลให้ความสำคัญจัดเป็นวาระเร่งด่วนในปี 2561 การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลภายใต้กลไกการกระจายอำนาจการของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) มีนโยบายการทำงานที่ชัดเจน ทั้งด้านความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก ด้านการปราบปรามยาเสพติด ด้านการ

บำบัดรักษายาเสพติดด้านการป้องกันยาเสพติด และมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วนของสังคม ส่งผลให้จำนวนหมู่บ้านและชุมชนที่ไม่มีปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กิตติยา รินเพ็ง และปวิช เฉลิมวัฒน์, 2561)

ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานสะท้อนให้เห็นได้ด้วยผลการประเมินของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2561 พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล ร้อยละ 96.4 และมีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลร้อยละ 95.8 แม้ว่ารัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเข้มข้นทั้งในเรื่องของนโยบายตลอดจนถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด แต่ยังไม่สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย และจะเห็นได้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นมีอัตราที่สูงขึ้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนในชุมชนมีความเสี่ยงในการที่จะติดสารเสพติดดังนั้นก็สำคัญก็คือการจัดการดูแลเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ในชุมชนมีความเสี่ยงในการติดยาเสพติดด้วยกระบวนการจัดการปัญหาต่างๆ ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อน ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อทั้งตัวผู้ติด/ผู้เสพยาเสพติดเองและยังเป็นปัญหาความมั่นคง ปลอดภัยของมนุษยชาติ (Human Security) และยาเสพติดเป็นตัวการที่สำคัญในการบ่อนทำลายทรัพยากรบุคคลของชาติความรุนแรงของปัญหายาเสพติดจึงไม่ใช่ปัญหาของคนใดคนหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น แต่หากเป็นปัญหาของทุกคนในสังคมการร่วมมือกันแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งในด้านการป้องกันการปราบปรามและการบำบัดรักษาจึงเป็นหน้าที่ของทุกคนในสังคม (กิตติยา รินเพ็ง และปวิช เฉลิมวัฒน์, 2561)

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ได้กลายเป็นปัจจัยและเงื่อนไขให้เกิดผลต่อปัญหายาเสพติดทั้งในด้านการผลิตการค้าการนำเข้าการส่งออกและการแพร่ระบาดของยาเสพติด เห็นได้จากแรงจูงใจเกี่ยวกับรายได้ การลักลอบค้ายาเสพติดเป็นวิธีการที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมากในเวลาอันรวดเร็วจึงเป็นเหตุให้เกิดแรงจูงใจที่อยากจะร่ำรวยแบบก้าวกระโดด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงและค่าตอบแทนที่ได้รับแล้วอาจทำให้เกิดความรู้สึกลำบากได้ กล้าเสี่ยง เกิดความคุ้มค้ำกับการลองเสี่ยงกระทำ ความผิด ทำให้เกิดผู้ค้ายาเสพติดรายใหม่ได้ตลอดเวลาจึงถือเป็นขบวนการเศรษฐกิจนอกระบบอันเป็นมูลเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของการประทุพทุฒิมิชอบในวงราชการ หรือการสมยอมกันของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแลกกับผลประโยชน์ตอบแทน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2545)

สถานการณ์ปัจจุบันตำบลหนองแขมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยให้เปลี่ยนแปลงไปด้วย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ในชุมชนและสังคมตามมาอย่างมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความยากจน ปัญหาสภาพแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหายาเสพติด ภาครัฐได้มีนโยบายและแนวทางต่างๆ เพื่อแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ดูเหมือนว่าสิ่งที่ภาครัฐดำเนินการไม่ได้ทำให้ปัญหาลดลง กลับก่อให้เกิดปัญหาใหม่เพิ่มขึ้น เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม และปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งมีความเกี่ยวโยงกันเป็นพลวัต ปัญหายาเสพติดนับว่าเป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนสร้างความเดือดร้อนต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ส่งผลต่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศปัจจุบันภาครัฐได้มีมาตรการต่างๆ ในการแก้ไข้ปัญหา ผู้ค้ายาเสพติด ผู้เสพยาเสพติด และสร้างสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ โดยกำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหายาเสพติดในชุมชน ทั้งในเรื่องการเฝ้าระวังการป้องกันการบำบัดรักษา และการติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดความร่วมมือและพลังในการแก้ไข้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหายาเสพติด (ภัทระ เหล่ามีผล, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติดของประชาชนในเขตบ้านหนองแขง เนื่องจากชุมชนมีการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาเสพติดแต่สิ่งที่น่าสนใจสำหรับพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ตำบลหนองแขงใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาเสพติดในชุมชน นอกจากนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าทำให้ผู้นำชุมชนทุกภาคส่วนร่วมไปถึงสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการพัฒนาชุมชนแก้ไขปัญหาของชุมชนจะก่อให้เกิดความรักความสามัคคีต่อกันภายในชุมชนประกอบกับการมีผู้นำเป็นพลังสำคัญที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการปัญหาเสพติดในชุมชนประสบผลสำเร็จและเป็นการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น จำนวน 5,227 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น, 2565)

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น จำนวน 5,227 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น จำนวน 372 คน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน ซึ่งเป็นประชาชนที่อยู่ในอาศัยภายในพื้นที่ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้ศึกษาได้มีขั้นตอนการสร้าง แบบสอบถาม ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป็นงานศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
- 2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาศึกษา โดยใช้คำถาม คือ แบบสอบถามปลายเปิด

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

การศึกษานี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ, อายุ, สถานภาพการสมรส, การศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลหนองแขงอำเภอ บ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง ปริมาณความคิดเห็น ที่ผู้ตอบเห็นว่าตรงกับตนเองเพียงระดับเดียวจาก 5 ระดับ (Rating Scale) ทั้ง 3 ด้าน จำนวน 30 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอนหนังสือจากหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ถึงผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 ,หมู่ 2 ,หมู่ 3 ,หมู่ 4 ,หมู่ 5 ,หมู่ 6 และหมู่ 7 เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

2) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 372ชุดและ เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน 372 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการศึกษาทางสังคมศาสตร์ต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

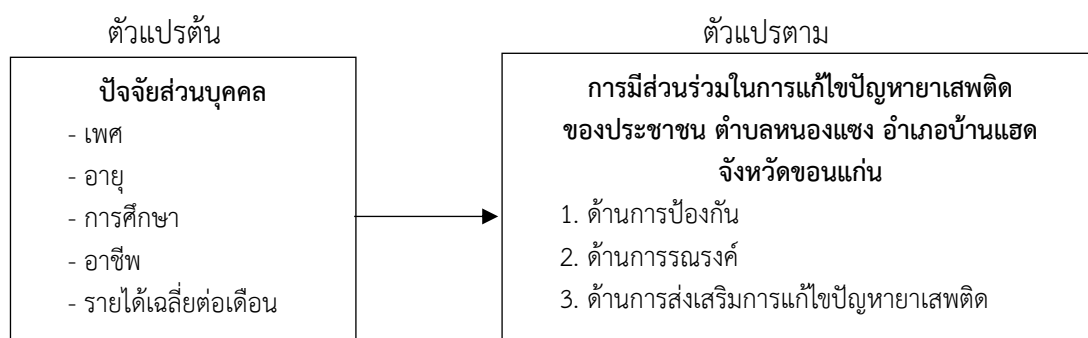
ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการศึกษาทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่างการแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้ คือค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติดของประชาชน ในตำบลตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วย วิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) การวิเคราะห์ข้อมูลจาก แบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบการนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางโดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิดตามลำดับความสำคัญ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาประยุกต์ร่วมกับแนวคิดพฤติกรรม การแก้ไขปัญหาเสพติด และกรอบแนวคิดของ สุภาพร สุขสมใจ (2563) โดยกำหนดตัวแปรตามในการศึกษามา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

การมีส่วนร่วมในแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ประชาชนในเขตตำบลหนองแขง จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 มีระหว่างอายุ 56 ปีขึ้นไปจำนวน 95 คนคิดเป็นร้อยละ 25.50 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 156 คนคิดเป็นร้อยละ 41.90 มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80

การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮดจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 3 ด้าน คือ 1 ด้านการป้องกัน 2 ด้านการรณรงค์ 3 ด้านส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุดพบว่า คุณลักษณะด้านการรณรงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือด้านการป้องกัน ($\bar{X} = 4.18$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

ผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ประชาชนมีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้
- 2) ประชาชนมีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้
- 3) ประชาชนมีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้
- 4) ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การอภิปรายผลในครั้งนี้ผู้ศึกษา จะได้นำประเด็นที่สำคัญการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮดจังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่ามีการดูแลสมาชิกในครอบครัวไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลต่อการทำลายระบบต่างในร่างการและมีความระมัดระวังบุคคลแปลกหน้าที่ให้สิ่งของเพื่อจูงใจในการใช้ยาเสพติดเพื่อเป็นการป้องกันตนเองเพื่อที่จะไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สร้างความรัก ความอบอุ่นให้แก่สมาชิกในครอบครัวเพื่อที่จะไม่ให้สมาชิกในครอบครัวไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและทำให้ตระหนักถึงเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดที่ 71 ส่งผลในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ จักรพงษ์ ฟองชัย (2544) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการบริหารงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของสถานี

ตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดเลย จากการศึกษา พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการบริหารการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ด้านการป้องกัน พบว่า การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ท่านดูแลสมาชิกในครอบครัว ไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีความระมัดระวังบุคคลแปลกหน้าที่ให้สิ่งของเพื่อจูงใจในการใช้ยาเสพติดและสร้างความรักความอบอุ่นระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานการศึกษาของ สุกัลยา ทองนุ้ย (2554) ได้ศึกษาการศึกษาเชิงปฏิบัติการเพื่อการป้องกัน และ แก้ไขปัญหายาเสพติดโรงเรียนโพนงามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการศึกษาพบว่า สภาพและปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโรงเรียนโพนงามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการรณรงค์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า มีการแนะนำไม่ให้สมาชิกภายในชุมชนไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและบอกถึงโทษภัยของยาเสพติดที่จะมีผลกระทบต่อร่างกาย มีการแนะนำไม่ให้สมาชิกภายในครอบครัวไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อที่จะไม่ทำให้ความครัวเกิดการแตกแยกกันและหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่เสพยาเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและไม่ทดลองเสพยาเสพติดที่ส่งผลเสียต่อร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ วรจักร จันทาทอง (2548) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครอุบลราชธานีจังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ในปัญหายาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การตระหนักในปัญหายาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ท่านให้กำลังใจและหาทางแก้ไข หากพบว่าสมาชิกในครอบครัวยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งจุดตรวจหรือจุดสกัดเพื่อเฝ้าระวังในชุมชน/หมู่บ้านและตระหนักถึงโทษของปัญหายาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ เดชา หริสทธิ์ (2554) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอดงหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษาอำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น พบว่า จากการเปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 5 ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.1 การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮดจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีจำแนกตามอาชีพต่างกันมีการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาชีพที่แตกต่างกันย่อมมีความรู้สึกนึกคิดอุดมการณ์รวมทั้งมีความต้องการที่แตกต่างกัน บุคคลมักจะสนใจหรือยึดแนวความคิดในแนวสาขาของตนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ กัญญา ภูระหงษ์ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาของผู้ติดยาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี” ผลการศึกษา

พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันการมีปัจจัยที่มีผลต่อการเสพซ้ำของผู้ติดยาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน

2.2 การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮดจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เพราะว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลและมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดและทัศนคติของแต่ละบุคคล แนวความคิดหรือการแสดงความคิดเห็นจึงแตกต่างกันออกไปตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ วุฒิชัย สอนประสาน (2547) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น พบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ 1 ด้านการป้องกัน 2 ด้านการณรงค์ 3 ด้านส่งเสริมการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติดของประชาชนตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ส่วนประชาชนมีอายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลหนองแขงอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 กำหนด ผู้ใหญ่บ้านควรมีการกำหนดนโยบายและมาตรการป้องกันปัญหาเสพติด รวมทั้งการประสานงานระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชนในการป้องกันยาเสพติดอย่างจริงจังและเร่งด่วน

1.2 การปราบปรามยาเสพติดในชุมชน กำหนด ผู้ใหญ่บ้านควรมีการกำหนดนโยบายในการปราบปรามอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อกำหนดวิธีการในการปราบปรามยาเสพติด โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยให้ข่าว

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ควรมีการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในพื้นที่เพื่อช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยเน้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และร่วมปรึกษาหารือถึงแนวทางและวิธีป้องกันปัญหาเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้นได้

2.2 ควรมีการจัดประชุมผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อชี้แจงนโยบายและมาตรการในการปราบปรามยาเสพติดในชุมชน และมีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังเคร่งครัด ต่อเนื่อง รวมทั้งมีการให้รางวัลแก่ผู้ที่สามารถชี้เบาะแส

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

ผลการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในชุมชนตามนโยบายของรัฐกับแนวทางการปฏิบัติ

3.2 ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา ภูระหงษ์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาของผู้ติดยาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี. วารสารพยาบาลสาธารณสุข 25, 32(2), 24-40.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- กิตติยา รินเพ็ง และปวิช เกลิมวัฒน์. (2561). บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี. ใน การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 “GRADUATE SCHOOL MINI-CONFERENCE 2018 (น. 91-101). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จักรพงษ์ ฟองชัย. (2544). บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการบริหารงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของสถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเลย. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- เดชา หรสิทธิ์. (2554). การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม).
- ภัทระ เหล่ามีผล. (2558). ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดปทุมธานี. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- วรจักร จันทาทอง. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- วุฒิชัย สอนประสาน. (2547). การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2540 -2544) ฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สุกัลยา ทองนุ้ย. (2554). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโรงเรียนโพนงามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- สุภาพร สุขสมใจ. (2563). แนวทางป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. Journal of Roi Kaensarn Academi, 5(1), 17-33.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น. (2565). ข้อมูลตำบลหนองแซง. สืบค้นจาก <https://www.tambon-nongsang.org>.

Yamane, T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper. & Row.

Guidelines for Developing Efficiency in the Work of Civil Servants at the Promotion Office Local Government of Nong Bua Lamphu Province

Kanokon Boonmee¹ and Kannika Janthootjai^{2*}

¹Northeastern University, Thailand

²Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

*Corresponding author. E-mail: kannika07013@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research article are 1) to study work efficiency, 2) to study factors influencing work efficiency, and 3) to study guidelines for developing work efficiency of Office of Administrative Promotion civil servants. Local, Nong Bua Lamphu Province It is quantitative research and qualitative research. The sample group included 400 civil servants or local government employees in Nong Bua Lamphu Province and a group of 10 interview informants Tools used include: Questionnaires and interviews Statistics used in data analysis include frequency, percentage, multiple regression analysis and descriptive analysis. The results of the research found that: 1) Overall work efficiency was at a moderate level. They can be arranged in descending order as follows: Performance aspect Aspects of success and abilities, respectively. 2) Factors influencing work efficiency significantly, they include recognition (X2), work success (X1), and career advancement (X3). All 3 independent variables have coefficients of predictors in the raw scores (b) equal to .346, .254, and .112, respectively. And 3) it is necessary to inspect the performance of civil servants in the agency, allocate resources in accordance with the staffing plan and examine the performance. Create an understanding of how performance results can be studied and developed in responsible areas. Taking into account the roles and responsibilities of performing duties and controlling and following up on performance, evaluating performance for use in setting practices for progress in performing duties step by step in performance results and creating can continuously.

Keywords: Guidelines for Developing Efficiency, Work Performance, Civil Servants of the Local Government Promotion Office

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

กนกอร บุญมี¹ และ กรรณิการ์ เจนถูกใจ^{2*}

¹มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: kannika07013@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐในท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 400 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการพรรณนาวิเคราะห์ ประกอบการอภิปรายผล ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จ และด้านความสามารถ ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับ (X2) ด้านความสำเร็จในการทำงาน (X1) และ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน (X3) ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรถดถอยในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .346 .254 และ .112 ตามลำดับ และ 3) จำเป็นต้องมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงานจัดสรรทรัพยากรหน้าที่สอดคล้องตามแผนอัตรากำลังและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน สร้างความเข้าใจในการนำผลการปฏิบัติงานมาศึกษาและพัฒนาในส่วนงานที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานและควบคุมติดตามผลการปฏิบัติงานประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการวางแผนการปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีขั้นตอนในผลการปฏิบัติงานและสร้างความสามารถอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ, การปฏิบัติงาน, ข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

บทนำ

การปฏิรูประบบราชการเพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ซึ่งมุ่งเน้นการทำงานที่ยึดผลลัพธ์เป็นหลัก และส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างของหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม บทบาทหน้าที่ภาครัฐ การปรับปรุงรูปแบบการบริหารงาน และการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารงานทรัพยากรบุคคลภาครัฐ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศได้และสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการพัฒนาระบบราชการ ให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบราชการคือการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ส่งผลให้พัฒนาองค์กรให้ก้าวสู่เป้าหมายและพร้อมปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ในปัจจุบันองค์กรต่างๆ ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์และแสวงหาเครื่องมือต่างๆ มาใช้ในการบริหารทรัพยากร มนุษย์เช่น การบริหารทรัพยากร

บุคคลโดยใช้สมรรถนะเป็นพื้นฐาน ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมนำมาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมถึงภาคราชการของไทยที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงได้นำแนวคิดระบบสมรรถนะมาปรับใช้เพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับหน้าที่และส่งเสริมในการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากองค์กรใดมีทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับสมรรถนะขององค์กรย่อมทำให้องค์กรก้าวไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้ (วีระศักดิ์ เครือเทพ 2558)

สำนักงานมาตรฐานการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น (สำนักงานมาตรฐานการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น, 2567) จึงได้มีการกำหนดสมรรถนะที่จำเป็นในงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยสามารถจำแนกแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำผู้บริหารและสมรรถนะประจำสายงาน โดยในส่วนของสมรรถนะหลักนั้น ได้กำหนดให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นทุกตำแหน่งและทุกประเภท จำเป็นต้องมีเพื่อเกิดการหล่อหลอมพฤติกรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ประกอบด้วย 5 ประการ คือการมุ่งผลสัมฤทธิ์การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน การบริการเป็นเลิศ และการทำงานเป็นทีม เพื่อใช้เป็นมาตรฐานและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ และประสิทธิภาพข้าราชการส่วนท้องถิ่น รวมถึงเพื่อให้บุคลากรสามารถแสดงสมรรถนะ ความเชี่ยวชาญ ทักษะความรู้ความสามารถ ที่มีอยู่ภายในตัวตนซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น องค์กรจึงต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยด้านต่าง ๆ เพื่อให้ข้าราชการจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ซึ่งปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานถือเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจโดยตรง และมีอิทธิพลในการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) ความสำเร็จในการทำงาน 2) การได้รับการยอมรับ 3) ความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน 4) ลักษณะงานที่ทำ 5) ความรับผิดชอบ อีกทั้งแรงจูงใจ ยังมีอิทธิพลในการกำหนดประสิทธิภาพในการทำงานและยังเป็นแรงผลักดันให้ข้าราชการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายอย่างไม่ทอดทิ้งสร้างแรงขับเคลื่อนในการทำงานให้สำเร็จและปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ แสดงสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ (สุพธิคุณ วิริยะกุล, 2558) อย่างไรก็ตามองค์ความรู้ทักษะและสมรรถนะที่พึงประสงค์ก็ยังคงยังขาดการนำเครื่องมือทางการบริหารมาใช้เป็นกรอบกำหนดในการพัฒนาข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่งผลสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกันไปตามความหลากหลายของสภาพพื้นที่ในแต่ละแห่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ซึ่งหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมดจำนวน 5 แห่ง และชุมชนท้องถิ่นครอบคลุมทั้งจังหวัดหนองบัวลำภู จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 แห่ง รวมทั้งยังเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยมีบทบาทสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ (วีระศักดิ์ เครือเทพ 2560)

จากปัญหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการหน่วยงานท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู และแนวคิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการหน่วยงาน หน่วยงานที่มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้แนวทางการแก้ไขปัญหาอาจทำได้โดยการหาแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์มาวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการการปฏิบัติงานของข้าราชการหน่วยงานท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาทหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรค พร้อมหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภูอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐในท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 100,434 คน (ข้อมูลจาก สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐในท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 100,434 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วน ครบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐในท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 385 คน (กัลยา วาณิชบัญชา, 2560)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยการสัมภาษณ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วย ผู้บริหารหน่วยงานท้องถิ่น จำนวน 10 คน รวมจำนวน 10 คน ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู โดยพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณและแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถาม (การวิจัยเชิงปริมาณ) ส่วนประกอบของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

3.1 การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม (2) กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ (3) นำ

แบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้อง และ (4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐในท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.86 โดยใช้วิธีของ Cronbach จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์ (การวิจัยเชิงคุณภาพ) แบบสัมภาษณ์ออกเป็น 1 ส่วน ดังนี้ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เสริมการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อต้องการให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

4. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

4.1 การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่องแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู (2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อความสำเร็จในประเด็นและเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น (3) พัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป และ (4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษาดูตรวจสอบและนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนา และปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัยซึ่งผู้วิจัยขอความร่วมมือจากข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐในท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้ช่วยวิจัย (2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและทำหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง (3) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐในท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ (4) แจกจ่าย และเก็บแบบสอบถามจากประชากร กลุ่มตัวอย่าง และ (5) รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน สมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ในลักษณะการวิจัยเอกสาร ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิดทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู (2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์การของการสัมภาษณ์ แล้ว

ดำเนินการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มพูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

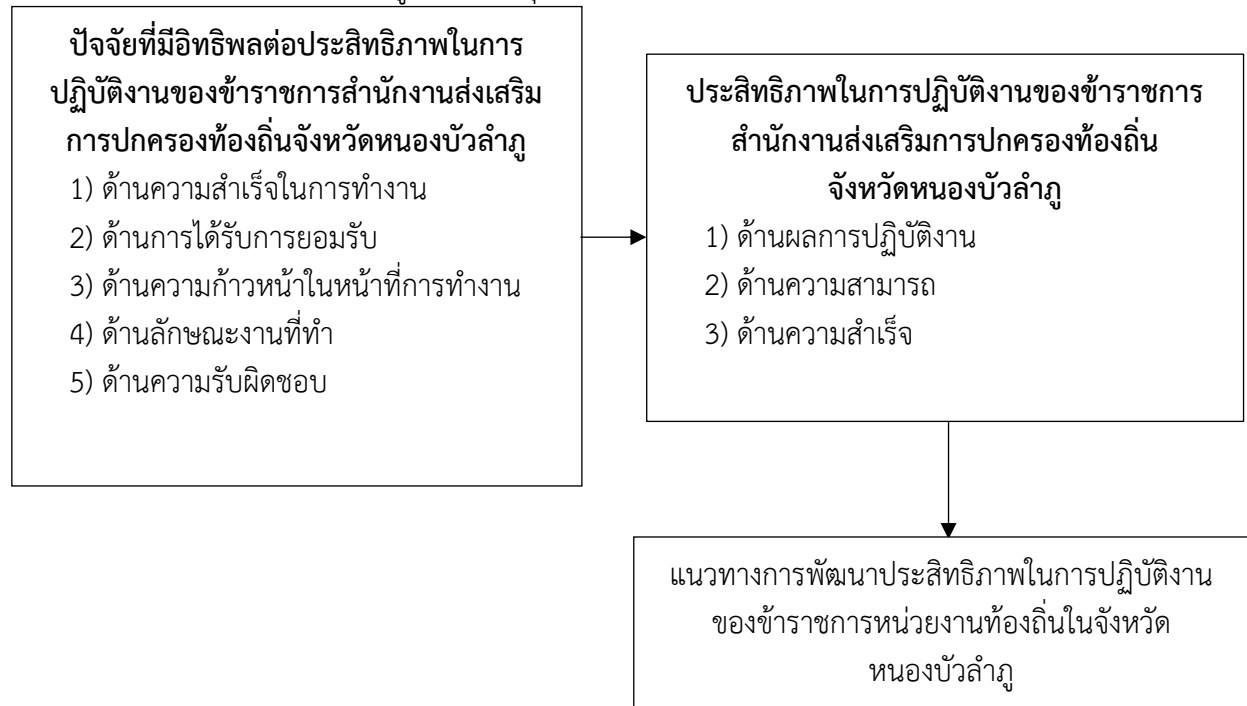
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล (2) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล และ (3) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู (2) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเป็นกรอบแนวคิดในแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู และ (3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการใช้การสรุปความ การตีความและนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านผลการปฏิบัติงาน	3.08	0.17	ปานกลาง
ด้านความสามารถ	3.01	0.69	ปานกลาง
ด้านความสำเร็จ	3.04	0.37	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.05	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$ S.D.=0.36) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.08$ S.D.=0.17) ด้านความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.04$ S.D.=0.37) และด้านความสามารถ ($\bar{X} = 3.01$ S.D.=0.69) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

ลำดับตัวแปรที่ได้รับ การคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P- value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.651	.098		6.660	.000	.459	.843
ด้านความสำเร็จในการทำงานX ₁	.254	.013	.493	19.042	.000*	.228	.280
ด้านการได้รับการยอมรับX ₂	.346	.032	.432	10.864	.000*	.283	.409
ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานX ₃	.112	.017	.480	6.696	.000*	.079	.145
ด้านลักษณะงานที่ทำX ₄	.068	.024	.181	2.813	.405	.020	.115
ด้านความรับผิดชอบX ₅	.006	.006	.025	.977	.329	-.006	.017
SE _{est} = ±.07685 R = 0.896; R ² =0.803; Adj. R ² = 0.800; F = 312.976; p-value = 0.01							

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับ (X2) ด้านความสำเร็จในการทำงาน (X1) และ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน (X3) ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .346 .254 และ .112 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำ (X4) และ ด้านความรับผิดชอบ (X5) ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรรวมกันพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ร้อยละ 80.3

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า จำเป็นต้องมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงานจัดสรรทรัพยากรหน้าที่สอดคล้องตามแผนอัตรากำลังและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน สร้างความเข้าใจในการนำผลการปฏิบัติงานมาศึกษาและพัฒนาในส่วนงานที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงาน และควบคุมติดตามผลการปฏิบัติงานประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการวางแผนการปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีขั้นตอนในผลการปฏิบัติงานและสร้างความสามารถอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จ และด้านความสามารถตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระพล เจริญสุข (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรกรมสรรพสามิตในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการทำงาน

ของบุคลากรบุคลากรกรมสรรพสามิต พบว่า สมรรถนะทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม ด้านทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการคิดวิเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด คือ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โดยรวมอยู่ระดับ มากคือ จริยธรรม รองลงมาคือ ด้านการบริการที่ดี และน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาองค์กร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดหนองบัวลำภู อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับ (X₂) ด้านความสำเร็จในการทำงาน (X₁) และ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน (X₃) ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .346 .254 และ .112 ตามลำดับ อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยทั้ง 3 ด้านนี้มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ และยังสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของราชการได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พ.ต.ท.หญิง อมรรรัตน์ จันทร์เกตุ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจการทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (X₁₃) การปกครองบังคับบัญชา (X₂₂) สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (X₂₃) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน (X₂₆) และ ค่าตอบแทน (X₂₇) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า จำเป็นต้องมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงานจัดสรรทรัพยากรหน้าที่สอดคล้องตามแผนอัตรากำลังและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน สร้างความเข้าใจในการนำผลการปฏิบัติงานมาศึกษาและพัฒนาในส่วนงานที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานและควบคุมติดตามผลการปฏิบัติงานประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการวางแผนการปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีขั้นตอนในผลการปฏิบัติงานและสร้างความสามารถอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิณี อรรถากร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมืองในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง : การประเมินจากประชาชนผู้รับบริการและสมาชิกในองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมิน ของข้าราชการและพนักงานเทศบาลฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลฯ มากที่สุด คือ ด้านความร่วมมือของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานเทศบาล รองลงมาคือ ระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยรวม และด้านประโยชน์สาธารณะที่เทศบาลเมืองได้ทำให้เกิดขึ้น และพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาล เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ภาวะผู้นำ สิ่งจูงใจ ความสามารถในการสนองตอบต่อความต้องการของผู้รับบริการ รวมตลอดถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปกครอง ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานและความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง ข้อค้นพบยืนยันประโยชน์และแนวทางของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ และการศึกษาภาวะผู้นำที่เปลี่ยนแปลงจากการศึกษาแบบแยกส่วนมาสู่การศึกษาแบบองค์รวม โดยควบคู่ไปกับองค์การ และนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเทศบาล โดยเน้นการพัฒนาภาวะผู้นำแบบธรรมาภิบาล การสร้างสิ่งจูงใจให้กับประชาชนผู้รับบริการและสมาชิกในองค์กรการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในองค์กร การพัฒนาบุคลากรและการจัดการความขัดแย้ง

สรุปผลการวิจัย

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานความสำเร็จ และความสามารถ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ การได้รับการยอมรับ ความสำเร็จในการทำงาน และความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน และจำเป็นต้องมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงานจัดสรร

ทรัพยากรหน้าที่สอดคล้องตามแผนอัตรากำลังและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน สร้างความเข้าใจในการนำผลการปฏิบัติงานมาศึกษาและพัฒนาในส่วนงานที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานและควบคุมติดตามผลการปฏิบัติงานประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการวางแผนการปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีขั้นตอนในผลการปฏิบัติงานและสร้างความสามารถอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรกำหนดผลการปฏิบัติงานเพื่อการปฏิบัติงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพของข้าราชการหน่วยงานท้องถิ่น ควรสร้างความพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างมีระบบขั้นตอนการดำเนินงานที่ของข้าราชการโดยอาศัยการมีส่วนร่วมในปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานแต่ละด้านอย่างชัดเจน

1.2 ควรให้ความร่วมมือประสานงานแก่ทุกฝ่าย โดยให้ความสำคัญของบุคลากรในสายงานทุกแผนกอย่างรอบด้าน และส่งเสริมประสิทธิผลในการสร้างกลไกการปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ข้าราชการควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติเป็นรูปร่างตามความต้องการของการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ

2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ด้านผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนหรือกลไกในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรโดยสามารถนำไปใช้ปฏิบัติต่อหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2.2 ด้านความสามารถ ควรให้ข้าราชการในองค์กรได้มีส่วนในการปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดหลักความสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกัน การปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านความสำเร็จ ควรกำหนดให้ข้าราชการฝ่ายต่างๆ ในหน่วยงานท้องถิ่น สร้างแรงจูงใจในความสำเร็จในการนำประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมาปรับใช้อย่างมีขั้นตอน และมีการกำหนดเกณฑ์อย่างจริงจังในแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

3.1. ควรศึกษาในเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ถึงรูปแบบวิธีการ และนำแบบแผนที่มีโครงสร้างการดำเนินการที่ชัดเจนประกอบกับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการหน่วยงานท้องถิ่นอย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3.2. ควรศึกษาจุดเน้นการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้มีทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน

3.3. ควรศึกษาในการนำแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งการมีส่วนร่วมข้าราชการแต่ละฝ่ายอย่างมีแบบแผนโครงสร้างตามนโยบายของหน่วยงานที่กำหนดและสามารถเข้าถึงประสิทธิภาพให้มากในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชบัญชา. (2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สาม
ลดา.
- ธีระพล เจริญสุข. (2564). การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรกรมสรรพสามิตในเขตกรุงเทพมหานคร.
วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(1), 75-95.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2558). 15 ปี การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2560). ผลึกความคิดการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานมาตรฐานการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น. (2567). รายงานการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรส่วนท้องถิ่น ปี
2566-2567. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น.
- สุทธิคุณ วิริยะกุล. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของสำนักงาน
ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- สุธินี อรรถากร. (2561). ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมืองในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
: การประเมินจากประชาชนผู้รับบริการและสมาชิกในองค์กร (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม: งานวิจัย
ทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อมรรัตน์ จันทรเกตุ. (2560). ปัจจัยทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธร
ภาค 2. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins
Publishers.
- Yamane, T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper. & Row.

